

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ФЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК
ҚҰРАЛ

ГЕОГРАФИЯ

2010

ҮЛТТЫҚ ТЕСТИЕУ ОРТАЛЫҚ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ФЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

ҰЛТТЫҚ ТЕСТИЛЕУ ОРТАЛЫҒЫ

ГЕОГРАФИЯ
ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК ҚҰРАЛ

Тестілер –ҰТО-ның интеллектуалдық мешіті.
ҰТО-ның рұксатынсыз қандай максатта болсын, бұл тестілердің толық
не жеке параграфарының көшірмесін жасауга болмайды.

АСТАНА
2010

УДК 373.167.1: 91

ББК 26.8 я72

Г 31 География пәні бойынша оқу-әдістемелік құрал. / Астана:
«Ұлттық тестілеу орталығы» РМҚК, 2010 – 112 б.

ISBN 978-601-260-083-4

Оқу-әдістемелік құралға география пәні бойынша 2009 жылы Ұлттық бірыңгай тестілеуде пайдаланылған тест тапсырмаларының 25 нұсқасы енгізілген.

Оқу-әдістемелік құрал талапкерлердің ҰБТ мен кешенді тестілеуге дайындалуына көмек ретінде ұсынылады. Орта мектеп мұғалімдері тест жинағын оку барысында оқушы білімін бақылауға пайдалана алады.

Г 4306020000
00 (05) - 09

УДК 373.167.1: 91

ББК 26.8 я72

ISBN 978-601-260-083-4

© «Ұлттық тестілеу орталығы» РМҚК, 2010

KIPIСПЕ

Құрметті талапкер!

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Үлттық тестілеу орталығы үлттық бірынғай тестілеуге (ҰБТ) катысуга дайындалу мүмкіндігін ұсынып отыр.

География пәні бойынша ұсынылып отырған тест тапсырмаларының мазмұны талапкерлердің қоршаған орта туралы білімдерін;әлемнің жалпы экономикалық сипаттамасын;жер бетіндегі адамзат және табиғат туралы білімдерін;географияның ғылым ретінде дамуын;Қазақстанның - әлемдік нарықтағы орнын;адамзаттың ғаламдық проблемаларын;казіргі дүниежүзілік шаруашылығы туралы білімдерін тексереді.

Кітапша 2009 жылы ҰБТ-де пайдаланылған тест тапсырмаларынан күралған 25 нұсқадан тұрады.

Бұл бөлімдегі тест тапсырмалары жабық турде беріліп,5 жауап нұсқасынан бір дұрыс жауапты таңдауды ұсынады.

Сондай-ақ кітапшаға сіздерге танысып,өз білім деңгейлерінді саралау мақсатында логикалық тест тапсырмаларын ұсынамыз.

Кітапшадағы тест тапсырмалары үш киындық деңгейіндегі сұрақтардан тұрады: А - жеңіл, В - орташа, С- киын.

Жауаптың дұрыстығын тексеру үшін кітапша соңында берілген дұрыс жауап кілттерін пайдалануға болады.

Тест спецификациясы

1. Тақырыбы:

География пәні бойынша жалпы білім беретін орта мектеп бітірушілеріне арналған тест.

2. Құрастырылу мақсаты:

Қазақстан Республикасы жоғары оку орындарына қабылдау және ҰБТ өткізу.

3. Міндеттері:

1. Қорытынды аттестациялау барысында жалпы білім беретін орта мектептердің 11 - сынып түлектерінің география пәнінен дайындық деңгейін анықтау.

2. ҚР ЖОО-на қабылдау үшін жалпы білім беретін орта мектептердің 11-сынып түлектерін сарапалау.

4. Тест мазмұны:

Тапсырмалардың мазмұны бойынша жіктелуі сарапышылар мен әзірлемешілерден күрылған шығармашылық топтардың әзірлең, ҰТО-ның бекітуімен тақырып, тақырыпшалар түрінде ұсынылады.

Тест тапсырмаларының қыындығы 3 деңгейде беріледі: бірінші деңгейде – 9, екінші деңгейде – 10, үшінші деңгейде – 6 тапсырма.

Тест тапсырмалары Мемлекеттік стандарт негізінде жасалған мектеп бағдарламасына сай мына бағыттағы тапсырмалардан тұрады.

№	Мазмұны
01	Физикалық география
02	План және карта
03	Жер қабықтары
04	Географиялық қабық
05	Жер бетіндегі адамзат(нәсілдік кұрамы)
06	Материктер мен мұхиттар географиясы
07	Географиялық қабық заңдылықтары
08	Жердегі материктер мен мұхиттар
09	Қазақстанның физикалық географиясы
10	Қазақстанның табигатына жалпы шолу
11	Қазақстанның табигат кешендері
12	Табигатты қорғау және пайдалану
13	Қазақстанның экономикалық және әлеуметтік географиясына жалпы шолу
14	Қазақстанның шаруашылығына жалпы шолу
15	Қазақстанның экономикалық аудандары
16	Қазіргі дүние жүзіндегі Қазақстан
17	Дүние жүзінің жалпы сипаттамасы

18	Дүние жүзілік шаруашылық
19	Халықаралық экономикалық қатнастар
20	ТМД елдері
21	Еуропа елдері
22	Азия елдері
23	Америка елдері
24	Африка елдері. Аустралия. Мұхиттың аралдар елдері
25	Адамзаттың ғаламдық проблемалары

5. Тест жоспары:

- Физикалық географияның бастапқы курсы – 4 тапсырма.
- Физикалық география, материкитер мен мұхиттар – 4 тапсырма.
- Қазақстанның физикалық географиясы – 6 тапсырма.
- Қазақстан Республикасының экономикалық географиясы – 5 тапсырма.
- Дүние жүзінің әлеуметтік және экономикалық географиясы – 6 тапсырма.

6. Тапсырма мазмұнының сипаттамасы:

Көршаган орта туралы білімдері;
 Әлемнің жалпы экономикалық сипаттамасы;
 Жер бетіндегі адамзат және табиғат туралы мәлімет;
 Географияның ғылым ретінде дамуы;
 Қазақстан - әлемдік нарықта;
 Адамзаттың ғаламдық проблемалары;
 Қазіргі дүниежүзілік шаруашылық.

7. Тапсырмалар орындалуының орташа уақыты:

Тесттің бір тапсырмасын орындашынуға берілген уақыт – 1,5 минут.

Тесттің толық

орындалу уақыты – 37,5 минут.

8. Нұсқалар мен тапсырмалар саны:

Нұсқалардың саны ҚР БФМ анықтайды. Тест нұсқаларының баламалығы:

- тестілердің спецификацияға сай құрылымен;
- өзарға ауыстыруға келетін тапсырмалардың әр түрлі нұсқаларда бір орында келуімен,
- барлық нұсқаларда киындық деңгейін бірдей болып келуімен жүзеге асырылады. Бір тестіде 25 сұрак.

9. Тапсырма формасы:

Берілген бес жауап нұсқасында бір дұрыс жауапты таңдау.

Нұсқау: «Тандалған жауап парагында берілген пәнге сойкес орынға, деңгелекшенні толық бояу арқылы белгілеу қажет».

10. Жеке тапсырмалар мен жалпы жұмысты бағалау:

Дұрыс орындалған әр тапсырма үшін мектеп бітіруші 1 балл алады. Дұрыс орындалмаған

тапсырмага – 0 балл. Тест тапсырмасы толығымен дұрыс орындалған уақытта 25 балл алады.

11. Тапсырманың аprobациясы:

Тапсырмалар республиканың жалпы білім беретін мектептерінің 11 - сынып тұлектерінде аprobацияланады. (Шамамен алғанда 100 адамнан тұратын 2 қалалық, 2 ауылдық мектеп).

12. Тест нәтижелерінен күтілетін талдау:

1. 5 балдық жүйе бойынша орта мектеп курсы үшін аттестациялық баға қойылады.
2. Сертификатқа қойылатын балл жиынтығы КР ЖОО-на қабылдау конкурсына катысуға құқық берді.

Тест тапсырмалары КР Білім және ғылым министрлігі ұсынып, бекіткен, 6-11 сыныптарға арналған оқулықтар негізінде жасалған.

География пәні бойынша оку-әдістемелік құрал сіздерге ұлттық бірыңғай тестілеуге дайындалуға көмек береді.

Оку-әдістемелік құралдың мазмұнын жақсарту бойынша ескертулер мен ұсыныстарды қабылдауга әзірміз. Біздің мекен-жайымыз: Астана қаласы, Победа даңғылы, 60. Веб-сайт: www.testcenter.kz, электрондық пошта: info@testcenter.kz, info@ncgsot.kz, факс/төл: 8(7172) 31-74-04.

1-нұсқа

1. Жер күнді бір рет айналып шығады
  - A) 362-663 күнде
  - B) 369 күнде
  - C) 364-366 күнде
  - D) 368 күнде
  - E) 365 күнде
2. Жер бетіндегі бір полюстен екінші полюске қарай шартты түрде жүргізілетін сызық:
  - A) Параллель
  - B) Экватор
  - C) Горизонталь
  - D) Меридиан
  - E) Бергштрих
3. Жер қабатының қозғалысын сезетін аспап:
  - A) Гигрометр.
  - B) Анемометр.
  - C) Барограф.
  - D) Сейсмограф.
  - E) Термометр.
4. Көлемі жөнінен екінші материк
  - A) Солтүстік Америка
  - B) Оңтүстік Америка
  - C) Еуразия
  - D) Африка
  - E) Австралия
5. Қазақстан көлемі жөнінен Еуразияда
  - A) 2-ші орында
  - B) 7-ші орында
  - C) 9-шы орында
  - D) 4-ші орында
  - E) 3-ші орында
6. Қазақстанда хромиттердің негізгі кен орындары:
  - A) Барлық аталғандар
  - B) Шығыста
  - C) Оңтүстікте
  - D) Солтүстікте
  - E) Батыста

7. Қаспий маңы ойпатының негізгі байлығы:

- A) Қөмір, темір
- B) Қөмір, газ
- C) Мұнай, газ
- D) Темір, мыс
- E) Мыс, фосфорит

8. Қала рөлінің басымдылығы мен қала халқы санының артуы:

- A) Урбандалу
- B) Миграция
- C) Реурбандалу
- D) Агломерация
- E) Метаполис

9. Семей қаласындағы Ертіс көлірін салуға иеси бөлген ел

- A) Жапония
- B) Малайзия
- C) Оңтүстік Корея
- D) Қытай
- E) Сингапур

10. Кез келген аумақтың табигат компоненттерінің жиынтығының біртұтас жүйесі:

- A) Географиялық зона
- B) Географиялық орта
- C) Климаттық белдеу
- D) Географиялық кешен
- E) Географиялық белдеу

11. Австралияның қысқы айлары

- A) Акпан, желтоксан аралығы
- B) Наурыз, сәуір аралығы
- C) Қантар, акпан аралығы
- D) Желтоксан, ақпан аралығы
- E) Шілде, тамыз аралығы

12. Қазакстанда радионы ыстық минералды су көзі орналасқан

- A) Жаркентте
- B) Алмаарасанда
- C) Қапаларасанда
- D) Жанақорганда
- E) Сарыагашта

13. Қазіргі уақыттағы экологиялық дағдарыстың негізгі себебін көрсетіңіз.

- A) Адамның шаруашылық әрекеті.
- B) Ұтымсыз ауыл шаруашылығы.
- C) Фарыштық зерттеулер.
- D) Әскери әрекет.
- E) Алатты жағдай.

14. Қазақстанның машина жасау өнеркәсібі негізі қалыптаскан кезең:
- Азамат соғысы кезінде.
  - I дүниежүзілік соғыс кезінде.
  - Қазан төңкерісі кезінде.
  - II дүниежүзілік соғыс кезінде.
  - Алғашқы бесжылдық кезінде.
15. Қазақстанның орталық аудандарын игерудегі негізгі киындықтарды көрсетіңіз.
- Пайдалы қазбалардың болмауы.
  - Отын ресурстарының болмауы.
  - Транспорт тармақтарының болмауы.
  - Су ресурстарының болмауы.
  - Еңбек ресурстарының болмауы.
16. Жапуяны жоспарлау саясатын жүргізетін ел
- Қытай
  - Қазақстан
  - Австралия
  - Түркия
  - Египет
17. Болат корытудан дүние жүзінде бірінші орын алатын ел:
- Жапония.
  - Қытай.
  - Ресей.
  - АҚШ.
  - Польша.
18. Ресейдегі байланыс жүйесінің аса ірі орталығы:
- Самара
  - Тольятти
  - Санкт-Петербург
  - Саратов
  - Ярославль
19. Еуропада ішкері жатқан мемлекет
- Англия
  - Португалия
  - Чехия
  - Испания
  - Италия
20. Жердің Күнді айналуы табигаттагы ... тұтынады.
- тәуліктік ырғактылықка
  - желдің қозғалуына
  - жыл ішіндегі ырғактылықты
  - ауаның алмасуына
  - су айналымына

21. Африка материгінде биік, өрі ұзын тау тізбектерінің болмау себебі:

- A) Жауын-шашын көп жауады
- B) Ежелгі платформада орналасқан
- C) Экватор материкті ортасынан қылғып өтеді
- D) Жер сілкіністерден
- E) Геосинклинальды аймақта орналасқан

22. Шөлейттегі улы жыландар

- A) Сүр жылан, қалқан тұмсық жылан
- B) Кіші сарыбас жылан, сүр жылан
- C) Қалқан тұмсық жылан, су жыланы
- D) Сүр жылан, қара шұбар жылан
- E) Қара шұбар жылан, су жыланы

23. Фармацевтика препараттарын шығаратын кәсіпорын орналасқан қала:

- A) Тараз
- B) Қостанай
- C) Шымкент
- D) Қарағанды
- E) Ақтөбе

24. АҚШ-тағы мұнай-химия өнеркәсібінің басты ауданы:

- A) Колумбус.
- B) Хьюстон.
- C) Нью-Йорк.
- D) Даллас.
- E) Детройт.

25. Астанасы Веллингтон:

- A) Мардан аралдары.
- B) Жаңа Зеландия.
- C) Бисмарк архипелагі.
- D) Жаңа Гвинея.
- E) Жаңа Каледония.

2-нұсқа

1. Жер бетінің табиғаты, халқы, оның шаруашылық өрекеті туралы ғылым:
  - A) Геология
  - B) География
  - C) Картография
  - D) Гидрология
  - E) Топография
2. Экватор дегеніміз ...
  - A) Ол уақыт өзгеру сыйығы болып есептеледі.
  - B) Ең ұзын параллель.
  - C) Ең ұзын меридиан.
  - D) Қысқа параллель.
  - E) Қысқа меридиан.
3. Жердің тіршілік қабығы:
  - A) Литосфера.
  - B) Биосфера.
  - C) Ионосфера.
  - D) Гидросфера.
  - E) Атмосфера.
4. Поляртерден экваторға қарай жер бетіне келіп түсетін күн сәулесі мөлшері қалай өзгереді:
  - A) артады
  - B) бір қалыпты
  - C) азаяды
  - D) кеміді
  - E) өзгермейді
5. Қазақстанмен ең ұзак шекараласатын мемлекет:
  - A) Ресей.
  - B) Түркменстан.
  - C) Қытай.
  - D) Өзбекстан.
  - E) Қыргызстан.
6. Жер сілкінуді зерттейтін ғылым.
  - A) Геология.
  - B) Экология.
  - C) Биология.
  - D) Метеорология.
  - E) Сейсмология.

7. Манғыстау таулы өлкесінің биік нүктесі

- A) Қарақия
- B) Бесшоқы
- C) Қаратай
- D) Үстірт
- E) Ақтау

8. Қазақстанның ежелгі қалалары.

- A) Павлодар, Өскемен.
- B) Теміртау, Рудный.
- C) Түркістан, Тараз.
- D) Шымкент, Астана.
- E) Екібастұз, Балқаш.

9. Қазақстан машиналарды сатып алады.

- A) Туркіменстаннан.
- B) Англиядан.
- C) Ресейден.
- D) Қыргызстаннан.
- E) Австралиядан.

10. Шөп басқан, ормансыз, жазық жер:

- A) Орман
- B) Тундра
- C) Шөлейіт
- D) Дала
- E) Шөл

11. Литосфералық тақталар жылына ... см-ге қозғалады:

- A) 5-6
- B) 20-30
- C) 10-15
- D) 2-5
- E) 40-50

12. Скандинавия түбегінде орналасқан мемлекет:

- A) Вьетнам
- B) Ирландия
- C) Норвегия
- D) Даня
- E) Англия

13. Кеме қатынасы екі айдан төрт айға дейін ғана созылатын мұхит

- A) Үнді мұхитында.
- B) Атлант мұхитында.
- C) Солтүстік Мұзды мұхитта.
- D) Ішкі теңіздерде.
- E) Тынық мұхитында.

14. Республикадағы ірі марганец кен орындарының бірі.
- Теміртау.
  - Лисаков.
  - Жезді.
  - Лениногор.
  - Аңысай.
15. Аталғандардың ішіндегі үлттық дін:
- Будда, ислам
  - Синтоизм, конфуциан, индуизм
  - Ислам, христиан
  - Будда, индуизм, ламаизм
  - Христиан, ислам, синтоизм
16. Дүние жүзі бойынша жүгереі өсіруден көрнекті орын алатын мемлекет:
- Аргентина
  - Мексика
  - АҚШ
  - Австралия
  - Қытай
17. Армениядағы СЭС:
- Раздан
  - Аракат
  - Слеан
  - Ереван
  - Арпа
18. Гренландия аралы ... кіреді:
- Канадаға.
  - Исландияға.
  - Норвегияға.
  - Данияға.
  - АҚШ-қа.
19. Бразилияның астанасы.
- Рио-де-Жанейро.
  - Форталеза.
  - Бразилия.
  - Ресифи.
  - Сан-Паулу.
20. Қытайдағы Ебінүр көлінің ойысы мен Алакөл қазаншұңқырын қосатын таулы өлкө:
- Алтай
  - Тянь-Шань
  - Тарбагатай
  - Жонғар Алатауы
  - Сауыр

21. Мұғалжарда басым табиғат зонасы.

- A) Дала.
- B) Орманды дала.
- C) Жоғары белдеудегі аймақ.
- D) Шөл.
- E) Шөлейт.

22. Үстірт қорығы үйымдастырылған жыл.

- A) 1983 жыл.
- B) 1982 жыл.
- C) 1984 жыл.
- D) 1981 жыл.
- E) 1980 жыл.

23. Жоғарғы вольтті аппаратура шығаратын зауыт

- A) Шымкентте.
- B) Өскеменде.
- C) Қарсақпайда.
- D) Семейде.
- E) Ақтауда.

24. Қазақстандағы мия зауыты ... орналасқан.

- A) Оралда.
- B) Ақтөбеде.
- C) Арқалықта.
- D) Павлодарда.
- E) Қостанайда.

25. Халықаралық экономикалық байланыстардың дәстүрлі жөне ең дамыған түрі:

- A) Халықаралық еңбек бөлінісі
- B) Халықаралық мамандану
- C) Дүниежүзілік несие рыногы
- D) Халықаралық сауда
- E) Халықаралық туризм

3-нұсқа

1. Грек тілінен аударғанда «география» сөзінің мағынасы:

- A) Жерді өлшеу
- B) Жерді сызу
- C) Жерді сипаттап жазу
- D) Жерді оқу
- E) Жерді зерттеу

2. Жердің бетін оның үстіндегі жағынан кішірейтіп бейнелейтін сыйза:

- A) карта
- B) аэрофотосурет
- C) план
- D) глобус
- E) атлас

3. Жердің су қабығы:

- A) Ионосфера.
- B) Биосфера.
- C) Гидросфера.
- D) Литосфера.
- E) Атмосфера.

4. Мұхиттың белгілі бір бөліктерін алып жатқан зор көлемді су

- A) Су массасы
- B) Мұзтау
- C) Толысу
- D) Цунами
- E) Толқын

5. Антропогендік табигат кешенін ата :

- A) Климат
- B) Бәгендер
- C) Топырак
- D) Өсімдіктер
- E) Жануарлар

6. Қазақстан ... материгінде орналасқан:

- A) Австралия
- B) Азия
- C) Африка
- D) Гондвана
- E) Еуразия

7. Топырак эрозиясы түрлерінің саны

- A) 1
- B) 3
- C) 4
- D) 2
- E) 5

8. Қазақстан Алтайындағы қоршаған ортаны ластайтын негізгі көздердің бірін атаңыз.
- A) Автокөлік.
B) Металлургиялық заводтардағы өнеркәсіп қалдықтары.
C) Жер игеру.
D) Ауыл шаруашылық қалдықтары.
E) Су қоймасы.
9. Қазақстандағы облыстар саны
- A) 13
B) 12
C) 14
D) 15
E) 16
10. Қоңыржай белдеудегі дала мен шөлдің аралығындағы өтпелі зона:
- A) Шөл
B) Шөлейт
C) Орман
D) Дала
E) Тундра
11. Тынық мұхитынан өтпейтін климаттық белдеу
- A) Тропиктік
B) Қоңыржай
C) Экваторлық
D) Полярлық
E) Субтропиктік
12. Азиядағы ірі тау жүйесі.
- A) Альпі.
B) Тянь-Шань.
C) Карпат.
D) Орал.
E) Алтай.
13. Қазақстанда газ өндейтін зауыт орналасқан қала:
- A) Алматы.
B) Жаңа өзен.
C) Қашаган.
D) Қарашығанақ.
E) Атырау.
14. Орталық Қазақстанда дамыған өнеркәсіп саласы
- A) жеңіл өнеркәсіп
B) автомобиль өнеркәсібі
C) машина жасау
D) ауыр өнеркәсіп
E) тамақ өнеркәсібі

15. Қазақстанның өнімін негізгі сатып алушылар.

- A) Ресей, Қытай.
- B) Австрия, Венгрия.
- C) Қырғызстан, Мексика.
- D) Бельгия, Дания.
- E) Молдова, Украина.

16. Латын Америкасындағы жер көлемі ең үлкен мемлекет.

- A) Эквадор
- B) Аргентина
- C) Перу
- D) Бразилия
- E) Мексика

17. Көмірді көп өндіретін ....

- A) Канада.
- B) Австрия.
- C) ОАР.
- D) АҚШ.
- E) Ұлыбритания.

18. Грузия өнеркәсібінің дәстүрлі саласы:

- A) Машина жасау
- B) Химия өндірісі
- C) Қара металлургия
- D) Тұсті металлургия
- E) Тамақ өнеркәсібі

19. Скандинавия түбегіндегі мемлекет:

- A) Ирландия.
- B) Швеция.
- C) Швейцария.
- D) Ұлыбритания.
- E) Франция.

20. Солтүстік Африканы мекендейтін халықтар негізінен ... сөйлейді:

- A) Араб тілінде
- B) Ағылшын тілінде
- C) Банту және судан тілінде
- D) Банту тілінде
- E) Судан тілінде

21. Шөл зонасындағы өзен аңғарларында әр түрлі өсімдіктерден құралған

қалың бұталар:

- A) Тасты шөл
- B) Құмды шөл
- C) Ну орман
- D) Такыр
- E) Тогай

22. Сарыарқада негізгі граниттен түратын меридиан бағытындағы ірі антиклинальдың қалдығы:
- A) Баянауыл
  - B) Қызыларай
  - C) Ұлытау
  - D) Қаркаралы
  - E) Шыңғыстау
23. Мырғалымсай полиметалл кен орны орналасқан таулар:
- A) Қаратай.
  - B) Сауыр-Тарбағатай.
  - C) Мұғалжар.
  - D) Манғыстау.
  - E) Жонғар Алатаяу.
24. Ресей, Қытай аралығында орналасқан ел
- A) Ауғанстан
  - B) Қырғызстан
  - C) Үндістан
  - D) Монголия
  - E) Өзбекстан
25. Латын Америкасы елдерінің халқы .. дін үстанады
- A) Православие
  - B) Даоизм
  - C) Буддизм
  - D) Католик
  - E) Протестанттық

4-нұсқа

1. Географияғының зерттейді.
  - A) Табиғат денелері мен құбылыстарды.
  - B) Жер бетінің жеке аймақтарын.
  - C) Жердің Күн жүйесіндегі орнын.
  - D) Өнеркәсіп пен ауыл шаруашылығын.
  - E) Жердің табиғатын, халқын, оның шаруашылығын.
2. Шығыс бағытына сәйкес келетін азимут:
  - A) 270°
  - B) 180°
  - C) 0°
  - D) 90°
  - E) 360°
3. Жыралардың пайда болуы неге байланысты:
  - A) Ауаның құрғақшылығына.
  - B) Желдің әсеріне.
  - C) Өсімдіктер мен жануарлар әсеріне.
  - D) Судың агуына.
  - E) Жоғары температурага.
4. Экватор ортасынан кесіп өтетін материк:
  - A) Африка
  - B) Австралия
  - C) Солтүстік Америка
  - D) Еуразия
  - E) Антарктида
5. Қазактың тұңғыш геолог - ғалымы:
  - A) Н.Баранский.
  - B) Ш.Алиев.
  - C) Қ.Сәтбаев.
  - D) И.Герасимов.
  - E) С.Неуструев.
6. Қазақстан аумағы орналасқан климаттық белдеу.
  - A) Қоңыржай.
  - B) Экваторлық.
  - C) Тропиктік.
  - D) Субарктикалық.
  - E) Арктикалық.

7. Қазақстан территориясындағы Солтүстік Қазақстан жазығының темір рудаларының көндөрі:
- Соколов-Сарыбай.
  - Қаратаяу.
  - Зирян.
  - Қоңырат.
  - Қаражал.
8. Аксу-Жабагылы қорығы орналасқан облыс.
- Қарағанды.
  - Оңтүстік Қазақстан.
  - Жамбыл.
  - Қызылорда.
  - Алматы.
9. Қазақстан онтүстік-батыста ... шектеседі
- Азербайджанмен
  - Қыргызстанмен
  - Озбекстанмен
  - Иранмен
  - Түркменстанмен
10. Бір сидіктегі жатқан табигат кешендеріндегі айырмашылықтар ... байланысты.
- туракты желге
  - ауа массаларына
  - рельефке және мұхиттан қашық орналасуына, климатқа, географиялық сидікке.
  - адамның іс-әрекетіне
  - жер асты суларына
11. Австралияда жи болып тұратын желдер аталады
- Шандар
  - Самал
  - “Вилли-Вилли”
  - Тасқындар
  - Дауылдар
12. Бетпақдала ... онтүстігінде орналасқан.
- Балқаштың.
  - Сарыарқаның.
  - Торғай үстіртінің.
  - Мұғалжардың.
  - Тұран ойнатының.
13. Қант енеркөсібінің орналасу принципі
- ірі ондірістік қалаларда
  - порты қалаларда
  - тұтыну аймагында
  - жол торабында
  - шикізат көзінде

14. Қазақстанның ең ірі сауда серіктесі

- A) Өзбекстан
- B) Ресей
- C) Жапония
- D) Қыргызстан
- E) АҚШ

15. БҮҰ-ның ресми құрылған жылы.

- A) 1945 ж.
- B) 1950 ж.
- C) 1941 ж.
- D) 1940 ж.
- E) 1949 ж.

16. Дүние жүзі бойынша жүгегі өсіруден көрнекті орын алатын мемлекет:

- A) Австралия
- B) Мексика
- C) АҚШ
- D) Қытай
- E) Аргентина

17. Батыс Сібірдің ең басты байлығы:

- A) Хромиттер.
- B) Ас тұзы.
- C) Апатиттер.
- D) Мұнай.
- E) Тас көмір.

18. Испания астанасы.

- A) Лондон.
- B) Лиссабон.
- C) Париж.
- D) Рим.
- E) Мадрид.

19. Мыс өндіруден Латын Америкасының жетекші елі

- A) Эквадор
- B) Парагвай
- C) Боливия
- D) Перу
- E) Чили

20. Платформалардың шөгінді жыныстар жауып жатқан бөлігі

- A) Такта
- B) Қалқан
- C) Геосинклиналь
- D) Рифт
- E) Платформа

21. Географиялық қабықтың ырғақтылық заңдылығы:

- A) Мұздардың еруі
- B) Судың булануы
- C) Желдің соғуы
- D) Өсімдіктердің өсуі
- E) Күн мен түннің ауысы

22. Қазақстаниң дала зонасының дәрілік өсімдіктері.

- A) Бидайық, боз.
- B) Жанаргұл, шайшеп.
- C) Қияқ, күрак.
- D) Боз, ерек шөп.
- E) Бетеге, атқонақ.

23. Алюминий шикізаты:

- A) Мергель, саз
- B) Аллунит, нефелин, боксит
- C) Полиметалл, мұнай, боксит
- D) Асбест, ас тұзы
- E) Кварц, көмір, полиметалл

24. Қазақстан аумағын 5 экономикалық ауданға бөлген орыс ғалымы:

- A) И.Мушкетов
- B) Н.Потайн
- C) В.Докучаев
- D) Н.Баранский
- E) Л.Берг

25. Несие-қаржы қатынастардың атқаратын қызметі

- A) Дамуши елдердегі европалық банк жүйесінің жасалуы
- B) Экономикасы дамыған елдердің дамуши елдерге қаржылай көмек көрсетуі
- C) Аймақтық валюталар жүйесінің қарқынды дамуы
- D) Экономикалық ақпараттар алмасу
- E) Қарыз және несиeler беру

5-нұсқа

1. Испан кемелері 1492 ж. ... мұхитын қиып өтті.
  - A) Тынық
  - B) Солтүстік Мұзды
  - C) Тынық-Үнді
  - D) Атлант
  - E) Үнді
2. Пландағы жасыл түс ... білдіреді
  - A) Теніздер және мұхиттарды.
  - B) Орманды.
  - C) Балшықты, сор топыракты (солончаки).
  - D) Таулар мен таулы үстірттерді.
  - E) Жазықтар мен құрғақтағы төмен жерлер.
3. Жер қыртысы қалың жер:
  - A) Мұхитта.
  - B) Тауда.
  - C) Материкте.
  - D) Шұңғымада.
  - E) Жазықта.
4. "Жаңа дүние" деп ... айтамыз.
  - A) Еуропаны.
  - B) Еуразия.
  - C) Азияны.
  - D) Африканы.
  - E) Американы.
5. Бұқтырма су қоймасы салынған өзен:
  - A) Сырдария.
  - B) Іле.
  - C) Орал.
  - D) Есіл.
  - E) Ертіс.
6. Мүйізінен (панты) бағалы дәрілік шикізат алынады.
  - A) Бұлан.
  - B) Елік.
  - C) Марал.
  - D) Таутеке.
  - E) Кабарга (Құдыр).
7. Бурабай курорты орналасқан тау.
  - A) Баянауыл.
  - B) Көкшетау.
  - C) Маңғыстау.
  - D) Қарқаралы.
  - E) Мұғалжар.

5-нұсқа

8. Қалпына келмейтін табиғи ресурстар

- A) Орман ресурстары
- B) Жел энергисы
- C) Су ресурстары
- D) Пайдалы қазбалар
- E) Жер ресурстары

9. Су көлігіндегі жетекші орындағы өзен

- A) Есіл
- B) Ертіс
- C) Жайық
- D) Тобыл
- E) Іле

10. Дала зонасының өсімдіктері:

- A) Шемшат, балқарағай
- B) Емен, жеке ағашы
- C) Мұқ, қына
- D) Шырша, майқарағай
- E) Селеу, бетеге

11. Iрі Африкалық жарықтар ... орналасқан.

- A) ортасында
- B) шығысында
- C) онгустігінде
- D) батысында
- E) солтүстігінде

12. Австралияның ең биік жері:

- A) Масг-Раив
- B) Косцюшко
- C) Атлас
- D) Гималай
- E) Альпі

13. Сарыарқаның басты өзендері:

- A) Шу, Іле.
- B) Сырдария, Қаратал.
- C) Тобыл, Ойыл.
- D) Жайық, Ембі.
- E) Есіл, Нұра.

14. Қазақстан импорт тауарлардың басым бөлігін өкеледі.

- A) АҚШ пен Канададан.
- B) Қыргызстан мен Тәжікстаннан.
- C) Швеция мен Бельгиядан.
- D) Австрия мен Венгриядан.
- E) Қытай мен Ресейден.

15. Теніздің жағалық бөліктеріне «шабуылдаушы» елдер:

- A) Ресей, Канада.
- B) Филиппины, Индонезия.
- C) АҚШ, Мексика.
- D) Нидерланды, Жапония.
- E) Италия, Греция.

16. ... елдері мұнайды шет елдерден алады (импорттайды)

- A) Солтүстік Африка.
- B) Шетелдік Еуропа.
- C) Таяу және Орта Шығыс.
- D) Ресей.
- E) Кариб ауданы.

17. Өзбекстанның астанасы ...

- A) Бұхара.
- B) Ашхабад.
- C) Ташкент.
- D) Кушка.
- E) Бішкек.

18. Дүние жүзіндегі гүл өсіруге жақсы маманданған ел:

- A) Германия.
- B) Исландия.
- C) Франция.
- D) Нидерланды.
- E) Италия.

19. Австралияда аборигендер халықтың ... күрайды.

- A) 1 %
- B) 15 %
- C) 10 %
- D) 50 %
- E) 5 %

20. Географиялық қабықтың ырғактылық заңдылығы:

- A) Өсімдіктердің өсуі
- B) Желдің соғуы
- C) Күн мен түннің ауысы
- D) Судың булануы
- E) Мұздардың еруі

21. Орта Азияның физикалық географиясы мен геологиясына арналған

“Түркістан” еңбегін жазған

- A) Н. Северцов
- B) П. Семенов
- C) А. Краснов
- D) А. Бугаков
- E) И. Мушкетов

22. Тауқым күмді шөлі орналасқан
- A) Балқаш маңында.
  - B) Батыс Сібір жазығында.
  - C) Тұран жазығында.
  - D) Бетпак Дала.
  - E) Үстіртте.
23. Қоңырат, Саяқ кен орындарынан алғынады:
- A) Молибден
  - B) Мыс.
  - C) Марганец.
  - D) Қорғасын
  - E) Никель.
24. Қазақстан Республикасының ең үлкен облысын атаңыз.
- A) Қарағанды облысы.
  - B) Солтүстік Қазақстан облысы.
  - C) Алматы облысы.
  - D) Актөбе облысы.
  - E) Шығыс Қазақстан облысы.
25. АҚШ-тагы жеміс-көкөніс өсіретін негізгі аудан :
- A) Небраска.
  - B) Калифорния.
  - C) Техас.
  - D) Мичиган.
  - E) Юта.

6-нұсқа

1. Дүние жүзін алғаш рет айналып шықкан саяхатшы:

- A) Ф. Магеллан
- B) Н.М.Преживальский
- C) Х. Колумб
- D) Дж. Кук
- E) Васко да Гама

2. Азимут өлшенетін градус аралығы

- A) 270^0 - 360^0
- B) 0^0 - 180^0
- C) 90^0 - 180^0
- D) 180^0 - 270^0
- E) 0^0 - 360^0

3. Атмосфераның төменгі қабаты

- A) Мезосфера.
- B) Стратосфера.
- C) Ионосфера.
- D) Озоносфера.
- E) Тропосфера.

4. Ең үлкен дүние бөлігі -

- A) Австралия.
- B) Антарктида.
- C) Еуропа.
- D) Америка.
- E) Азия.

5. Ең суық мұхит:

- A) Солтүстік Мұзды
- B) Үнді
- C) Атлант
- D) Оңтүстік
- E) Тынық

6. Географиялық қабықтың кұрамына ... кіреді.

- A) Мантия, ядро, ионосфера, магносфера.
- B) Атмосфераның жоғарғы қабаты, мантия, гидросфера, магносфера.
- C) Литосфераның жоғарғы қабаты, гидросфера, биосфера, атмосфера.
- D) Биосфера, гидросфера, ядро, жоғарғы мантия.
- E) Ядро, мантия, гидросфера, ионосфера.

7. Теніз көлінде орналасқан корық:

- A) Аксу-Жабагылы
- B) Наурызым
- C) Қорғалжын
- D) Барсакелмес
- E) Үстірт

8. Таусылмайтын табиғи ресурстар

- A) Жануарлар әлемі.
- B) Минералды.
- C) Отын ресурстары.
- D) Күн сөулесі және жел.
- E) Өсімдік әлемі.

9. Қант зауыты бар қалалар:

- A) Ақтөбе, Атырау
- B) Қостанай, Қекшетау
- C) Шымкент, Қызылорда
- D) Өскемен, Семей
- E) Тараз, Алматы

10. Дала зоналарында басым келетін топырақ түрі:

- A) Ала топырақ.
- B) Қара топырақ.
- C) Қызыл топырақ.
- D) Күл аралас.
- E) Қоңыр топырақ.

11. Андыны зерттей отырып биік белдеу идеясын негізделген ғалым

- A) Н.И. Вавилов
- B) А. Гумбольдт
- C) Г.И. Лангсдорф
- D) Н.Г. Рубцов
- E) А. Чириков

12. Ебі желін алғаш рет сипаттап жазған ғалым

- A) Н. Северцов
- B) Ш. Уалиханов
- C) В. Обручев
- D) И. Мушкетов
- E) В. Сапожников

13. Құнарлы топырақпен ерекшеленетін табигат зonasы

- A) тундра
- B) шөл
- C) тайга
- D) дала
- E) тропикалық ормандар

14. Батыс Тянь-Шаньда орналасқан қорық

- A) Корғалжын.
- B) Үстірт.
- C) Аксу Жабағылы.
- D) Барсакелмес.
- E) Наурызым.

15. Халықаралық экономикалық қатынастардың несие беру қызметін...

атқаруы:

- A) Халықаралық сауда
- B) Қаржы
- C) Инвестиция
- D) Географиялық еңбек бөлінісі
- E) Фылыми-техникалық байланыс

16. Электр энергиясының артықшылықтарының бірі:

- A) Автомобиль көлігімен тасымалдау
- B) Теміржолмен тасымалдау
- C) Шикізатқа төуелді
- D) Тасымалдау кезінде қуатының артуы
- E) Қашықтыққа жеткізіп отыру

17. ТМД елдеріндегі ең ірі мұнай бассейнін анықтаңыз.

- A) Орал.
- B) Батыс Қазақстан.
- C) Баку.
- D) Поволжье.
- E) Батыс Сібір.

18. Молдова төмөндегі өзендер аралығында орналасқан:

- A) Прут, Днестр
- B) Днепр, Дунай
- C) Ока, Неман
- D) Волга, Неман
- E) Дунай, Волга

19. Оңтүстік Еуропа елдерінің басты ауыл шаруашылық саласы.

- A) Қой шаруашылығы.
- B) Жібек шаруашылығы.
- C) Дөнді дақыл.
- D) Мақта.
- E) Жұзім шаруашылығы.

20. Қазақстанның ең қысқа шекарасы ... мемлекеті арқылы өтеді.

- A) Түрікменстан.
- B) Өзбекстан.
- C) Қырғызстан.
- D) Тәжікстан.
- E) Қытай.

21. Алтайдың қазақстандық бөлігінің климаты

- A) Қоңыржай
- B) Қоңыржай теңіздік
- C) Шұғыл континентті
- D) Қоңыржай тропиктік
- E) Қоңыржай континентті

22. Алюминий өндірісінің Павлодарда орналасуының себебі
- A) Қолайлы көлік қатынасы
  - B) Еңбек ресурстарына жақын
  - C) Тұтынушы көзіне жақын
  - D) Су және энергия көзіне жақын
  - E) Шикізатқа жақын
23. Шығыс Қазақстан экономикалық ауданының тамақ өнеркәсібіндегі жетекші саласы:
- A) Ұн тарту.
  - B) Ет өнеркәсібі.
  - C) Кондитер өнімдері.
  - D) Жарма.
  - E) Май.
24. Халықаралық экономикалық байланыстардың дәстүрлі және ең дамыған түрі:
- A) Халықаралық сауда
  - B) Халықаралық туризм
  - C) Дүниежүзілік несие рыногы
  - D) Халықаралық еңбек бөлінісі
  - E) Халықаралық мамандану
25. Африка елдері ішкі айырмашылықтарына қарай ... аймаққа бөлінеді
- A) 5
  - B) 3
  - C) 4
  - D) 7
  - E) 6

7-нұсқа

1. Грек тілінен аударғанда «география» сөзінің мағынасы:
  - A) Жерді сипаттап жазу
  - B) Жерді оку
  - C) Жерді зерттеу
  - D) Жерді сыйзу
  - E) Жерді өлшеу
2. Аспан мен жердің түйіскен жері.
  - A) Горизонталь.
  - B) Бағдарлау.
  - C) Көкжие.
  - D) Съемка.
  - E) Жер бедері.
3. Тау жыныстарының түрлері
  - A) Ядро
  - B) Мантия
  - C) Шөгінді, магмалық, метаморфтық.
  - D) Биологиялық
  - E) Тақталар
4. Ежелгі солтүстік материк:
  - A) Австралия
  - B) Пангея
  - C) Лавразия
  - D) Евразия
  - E) Гондвана
5. Табиғат зоналарының аттары сәйкес келеді
  - A) Жәндіктер сипатына
  - B) Климат белдеулеріне
  - C) Өсімдік сипатына
  - D) Жануарлар сипатына
  - E) Географиялық белдеулерге
6. Қазақстандағы темір рудаларының негізгі кен орындары:
  - A) Каркара, Шұбаркөл
  - B) Соколов-Сарыбай, Лисаков
  - C) Хромтау, Арқалық
  - D) Саяқ, Қоуынрад
  - E) Қаражал, Саяқ
7. Қазақстанның орманды дала зонасы ... орналасқан.
  - A) Каспий маңы ойпатында
  - B) Батыс Сібір жазығында
  - C) Торғай үстіртінде
  - D) Қазақтың ұсақ шоқысында
  - E) Мұғалжарда

8. Қазақстан территориясының аумағы (мың км²):

- A) 2070,1
- B) 2710,4
- C) 2724,9
- D) 1550,2
- E) 2700,2

9. Маңғыстау мен Атырау-Ембі мұнайын өндейтін жер:

- A) Шымкенте.
- B) Атырауда.
- C) Қостанай.
- D) Павлодарда.
- E) Торғайда.

10. Солтүстік және оңтүстік полюстер төңірегіндегі географиялық белдеу:

- A) Қоңыржай
- B) Тропиктік
- C) Экваторлық
- D) Субэкваторлық
- E) Полярлық

11. Еуразиядағы ең биік сопибесен жанартау:

- A) Везувий
- B) Фудзияма
- C) Ключи шоқысы
- D) Гекла
- E) Этна

12. Канаданың мемлекеттік туында бейнеленген ағаштың аты

- A) Шырша
- B) Қайың
- C) Карагай
- D) Емен
- E) Үйсні

13. Сарыарқаның табигат зоналары.

- A) Орман, дала.
- B) Дала, шөл, шөлейт.
- C) Шөл, шөлейт.
- D) Биік таулы аймактар.
- E) Орманды дала, дала, шөл.

14. Ақсу-Жабагылы қорығының жануарлары

- A) Ақ тырнақты аю
- B) Ақ кояндар
- C) Күзендер
- D) Қарсақтар
- E) Суырлар

15. Азияның конституциялық монархиялар елдері.

- A) Непал, Бутан, Таиланд, Малайзия, Иордания
- B) Пәкістан, Иран, Индонезия, Корея, Бруней
- C) Вьетнам, Лаос, Мьянма, Камбоджа, Жапония
- D) Ирак, Турция, Афганыстан, Бутан
- E) Сирия, Ўндістан, Шри-Ланка, Иордания

16. Гибралтар бүгазы ... материктері арасында орналасқан.

- A) Африка және Еуразия.
- B) Африка және Австралия.
- C) Еуразия және Австралия.
- D) Солтүстік Америка және Еуразия.
- E) Солтүстік және Оңтүстік Америка.

17. Еуропаның “кіші” мемлекеттерінің бірі:

- A) Португалия.
- B) Испания.
- C) Германия.
- D) Нидерланды.
- E) Франция.

18. АҚШ-тың байыргы тұрғындары

- A) Ағылшындар.
- B) Афроамерикандықтар, негірлер.
- C) Ўндістер.
- D) Ирландықтар, шотландтар.
- E) Испандықтар, мексикалықтар.

19. Австралия экспортқа шығарады.

- A) Мақта.
- B) Ірімшік.
- C) Қой жүнін.
- D) Тары.
- E) Астық.

20. Арап төңізін зерттеген ғалымдар:

- A) Сәтбаев, әл-Фараби
- B) Северцов, Берг.
- C) Семенов, Мушкетов.
- D) Ұәлиханов, Борщов, Рубрук.
- E) Глинка, Герасимов, Неуструев.

21. Терісі бағалы су аңдары өсірілстін Қазақстан көлі:

- A) Алакөл.
- B) Зайсан.
- C) Төңіз.
- D) Марқакөл.
- E) Балқаш.

7-нұсқа

22. Аккумулятор зауыты ... орналасқан.

- A) Лениногорскіде
- B) Оралда
- C) Талдыкорғанда
- D) Қарагандыда
- E) Қостанайда

23. Орталық Қазақстанда химия өнеркәсібінің шикізаты.

- A) Автокөліктің пайдаланған газы.
- B) Рудалық кен орындарымен бірге болатын өр түрлі газдар.
- C) Рудалық химиялық шикізат.
- D) Мұнай-газ көндөрінің қалдығы.
- E) Шахталық газ, металургиялық заводтардан шығатын газдар.

24. Қазақстан Венгрия мемлекеттің ... онимдерін импорттайды

- A) ауыл шаруашылық
- B) дөрі-дормек, мелмеханика, металургиялық құбырлар
- C) химиялық онекосін тауар
- D) макта, мұнай, фосфор
- E) токтама

25. Молдованың жүк тасымалдайтын иегізгі коліктері

- A) Әуе, езен
- B) Автомобиль, әуе
- C) Мұхит, құбыр
- D) Темір жол, автомобиль
- E) Теніз, әуе

8-нұсқа

1. Магеллан саяхатының мәні
  - A) Жаңа аралдар ашылды.
  - B) Жердің шар тәрізді екені дәлелденлі.
  - C) Африка ашылды.
  - D) Үндістанға жол ашылды.
  - E) Жана жерлер ашылды.
2. Iрі масштаб
  - A) 1 : 10 000.
  - B) 1 : 500.
  - C) 1 : 250.
  - D) 1 : 2 000 000.
  - E) 1 : 1 000 000.
3. Жанартаудың тобесінде пайда болған шүңқыр
  - A) Кратер
  - B) Эпицентр
  - C) Жанартау көмейі
  - D) Магма
  - E) Жанартау ошагы
4. Төрт мұхитпен ұласып жаткан материк
  - A) Австралия
  - B) Оңтүстік Америка
  - C) Солтүстік Америка
  - D) Еуразия
  - E) Африка
5. Географиялық кабықтағы ең ірі табигат кешені:
  - A) Арал
  - B) Көл
  - C) Материк
  - D) Тұбек
  - E) Өзен
6. Жер бетіне келетін тұра жөнсі шашыранды радиацияның косылдысы
  - A) Шағылған радиация.
  - B) Тұра радиация.
  - C) Шашыранды радиация.
  - D) Жұтылған радиация.
  - E) Жиынтық радиация
7. Батыс Сібір жазығының иегінің өзені
  - A) Сарысу
  - B) Есіл
  - C) Ертіс
  - D) Сырдария
  - E) Тобыл

8. Халықтың өсу заңдылықтары туралы ғылым:

- A) Демография.
- B) География.
- C) Этнография.
- D) Экология.
- E) Биография.

9. Медициналық приборлар жасау

- A) Астана
- B) Алматы
- C) Атырау
- D) Актау
- E) Ақтөбе

10. Табиги күйінде ағаш өсімдігі негізгі орын алатын табиғат зона:

- A) Орман
- B) Шөл
- C) Тундра
- D) Дауыл
- E) Шөлсейт

11. Екі рет экваторды кесіп өтетін өзен:

- A) Конго
- B) Нигер
- C) Замбези
- D) Лимпопо
- E) Ніл

12. Мұздықтардың еруінен, ұзак жауатын нөсер жаңбырдан болатын апатты жағдай

- A) Сел тасқыны
- B) Жер сілкінісі
- C) Цунами
- D) Дауыл
- E) Жанартсау

13. Қазақстанның Қызыл кітабына енген шөптесін өсімдік.

- A) Долана.
- B) Селеу.
- C) Ақ жусан.
- D) Дермене жусаны.
- E) Қоңырбас шырыш.

14. Әйгілі Шайтанкөл орналасқан үлттық парк

- A) Іле Алатауы
- B) Алтынсемел
- C) Баянауыл
- D) Кокшетау
- E) Қарқаралы

15. Орталық Қазақстандағы кара металлургияның даму себептері:
- Экономикалық- географиялық орынның қолайлығы.
  - Еңбек ресурстарымен жақсы қамтамасыз етілуі.
  - Шикізат пен отын энергетикасының болуы.
  - Көлік жолының жақсы дамуы.
  - Мол су көзіне жақын орналасуы.
16. Христиан дінінің негізгі тармакы
- 2.
  - 3.
  - 1.
  - 5.
  - 4.
17. Дүние жүзінде робот жасау және пайдаланудан I орында:
- Жапония.
  - Канада.
  - Италия.
  - Финляндия.
  - АҚШ
18. Еуропадағы химия өнеркәсібінің жетекші елі:
- Польша.
  - Италия.
  - Ұлыбритания.
  - Дания.
  - Германия.
19. Федеративті Республика
- Мексика
  - Уругвай
  - Перу
  - Чили
  - Боливия
20. Пішіні, көлемі, жасы, биіктігі бойынша жер бетінің сипаты
- Тік қозғалыстар
  - Табигат компоненттері
  - Үгілу
  - Жер бедереі
  - Сыртқы күштер әрекеті
21. Қазақстан аумағындағы тас гасырдың көнсө ескерткіштері табылған
- Қаратай манынан
  - Есіл жағасынан
  - Бетпақдаладан
  - Еділ сағасынан
  - Бұқтырма өзенінен

22. Қазақстанның ең ірі ет комбинаты

- A) Өскемен
- B) Қарағанды
- C) Семей
- D) Астана
- E) Теміртау

23. Халықаралық экономикалық қатынастардың құрамындағы маңыздысы

- A) Шетелдік инвестиция
- B) Қаражат және несие
- C) Халықаралық сауда
- D) Ғылыми-техникалық байланыстар
- E) Халықаралық енбек бөлінісі

24. Арменияның маманданған саласының бірі:

- A) Химия, тамақ өнеркәсібі
- B) Түсті металлургия, машина жасау
- C) Металл өндіреу
- D) Қара металлургия
- E) Ауыл шаруашылығы

25. Тропиктік ағаш сүргегін экспорттаушы елдер

- A) Сенегал, Мали, Чад
- B) Эфиопия, Самоли, Нигер
- C) Кения, Танзания, Уганда
- D) Габон, Конго, Экваторлық Гвинея
- E) Джубути, Зинబава, Ботсвана

9-нұсқа

1. Жер Күннен ... орналасқан
  - A) 4-ші
  - B) 5-ші
  - C) 2-ші
  - D) 3-ші
  - E) 1-ші
2. Экватордың ұзындығы(км) :
  - A) 20000
  - B) 30000
  - C) 40000
  - D) 60000
  - E) 50000
3. Желдің соғу себебі
  - A) Кориолис күшінен
  - B) Қысымның айырмасынан
  - C) Температураның айырмасынан
  - D) Жердің өз білігінен айналуынан
  - E) Жердің Күнді айнала қозғалуынан
4. Ең сұық климаттық белдеу
  - A) Қоңыржай белдеу.
  - B) Арктикалық белдеу.
  - C) Тропикалық белдеу.
  - D) Субтропиктік белдеу.
  - E) Экваторлық белдеу.
5. Табигат зоналарының экватордан полюстерге қарай алмасуын ... деп атайды.
  - A) Жазықтық зоналық
  - B) Ендік зоналық
  - C) Экваторлық зоналық
  - D) Биіктік зоналық
  - E) Полярстық зоналық
6. Қазақстан аумағының батыстан шығысқа дейінгі ұзындығы
  - A) 4500 км
  - B) 5000 км
  - C) 3000 км
  - D) 4000 км
  - E) 1600 км

7. Ебі желі соғатын өңір
 А) Алтай тауының шығысында.
 Б) Солтүстік.
 С) Жоңғар Алатауының шығысында.
 Д) Елдің солтүстік-шығысында.
 Е) Батыс өңірде.
8. Қазақстанның Өзбекстанмен шекарасының ұзындығы (км) :
 А) 600
 Б) 2300
 С) 7591
 Д) 1460
 Е) 980
9. Марал шаруашылығымен айналысадын аймақ:
 А) Атырау
 Б) Павлодар
 С) Шығыс Қазақстан
 Д) Маңғыстау
 Е) Орталық Қазақстан
10. Тундраның өсімдіктері:
 А) Селеу, бетеге
 Б) Шырша, майқарагай
 С) Шемшат, балқарағай
 Д) Мұқ, қына
 Е) Емен, жөке ағашы
11. Солтүстік Америка территориясының ... арктикалық шөл зонасы орналасқан.
 А) Канадалық Арктикалық архипелагында.
 Б) Кордильерде.
 С) Мексикалық таулы өлкеде.
 Д) Лабрадор түбегіндегі.
 Е) Орталық жазықтықта.
12. Онтүстік Америка жағалауындағы ең ірі арал
 А) Галапагос.
 Б) Куба
 С) Фолкленд.
 Д) Гаити
 Е) Отты Жер.
13. Шөлдің ағаш текстес өсімдіктері.
 А) Шенгел, жантак.
 Б) Тал, тас бұлдірген.
 С) Жиде, кандыагаш.
 Д) Сексеул, жыңғыл.
 Е) Долана, сексеул.

14. Экологиялық қауіпті аудандарға ... жатады.

- A) туристерді көп қабылдайтын таулы аймактар
- B) мұнай-газ өндіретін және ядролық полигон аймактары
- C) шөлді аймактар
- D) су ресурстарын дұрыс пайдаланбаган ауыл шаруашылықты аудандар
- E) орман алқаптары

15. Теміртауда ... циклді metallurgия зауыты бар:

- A) Жартылай
- B) Комплексті
- C) Толық
- D) Металл сыйыктары
- E) Жартылай комплексті

16. Дүние жүзінде қазіргі кезде ... монархия бар

- A) 30-31
- B) 40-41
- C) 24-25
- D) 28-29
- E) 45-46

17. Дүние жүзінде тұщы суды ең көп тұтынушы шаруашылық саласы:

- A) Коммуналдық-тұрмыстық кесіпорындар
- B) Ауыл шаруашылығы
- C) Женіл өнеркәсіп
- D) Ауыр өнеркәсіп
- E) Тамақ өнеркәсібі

18. Українаның көмір кен орны:

- A) Керчъ
- B) Запорожье
- C) Донецк
- D) Харьков
- E) Днепр

19. Дүние жүзіндегі халық сирек коныстанған ел:

- A) Сингапур.
- B) Пәкістан.
- C) Иран.
- D) Үндістан.
- E) Монголия.

20. Қазақстан аумағын ландшафтылық аймактар мен мармолологиялық облыстарға бөлген ғалым

- A) П.П. Семенов
- B) А.Н. Краснов
- C) В.А. Обручев
- D) Л.С. Берг
- E) С.С. Неуструев

9-нұсқа

21. Сайкан желі жыл мезгілінің кай айларында жиірек соғады:

- A) Маусым-шілде.
- B) Қыркүйек-көкек.
- C) Шілде-Тамыз.
- D) Маусым-Мамыр.
- E) Мамыр-тамыз.

22. Жібек маталар комбинаты орналасқан қала

- A) Өскеменде
- B) Зырянда
- C) Риддерде
- D) Аяғөзде
- E) Семейде

23. Семей қаласындагы Ертіс өзені арқылы салынған көпір құрылышына техникалық және қаржат жағынан көмек берген ... мемлекеті.

- A) АҚШ
- B) Канада
- C) Үндістан
- D) Жапония
- E) Италия

24. Канададағы Квебек провинциясы тұрғындарының тілі:

- A) Португал.
- B) Француз.
- C) Италиян.
- D) Ағылшын.
- E) Испан.

25. Нілде егістікті суару үшін Асуан бөгеті ... мемлекетінде салынған

- A) Уганда
- B) Египет
- C) Эфиопия
- D) Тунис
- E) Либия

10-нұсқа

1. Күнге ең жақын айналатын планета
  - A) Шолпан
  - B) Марс
  - C) Уран
  - D) Меркурий
  - E) Сатурн
2. Үшак арқылы түсірілген жергілікті жердің суреті
  - A) космостық сурет
  - B) план
  - C) карта
  - D) глобус
  - E) аэрофотосурет
3. Жердің су қабаты
  - A) Ионосфера.
  - B) Литосфера.
  - C) Биосфера.
  - D) Гидросфера.
  - E) Атмосфера.
4. Мұхит сүйнің кату температурасы
  - A) 0°
  - B) -4°
  - C) -2°
  - D) -1°
  - E) -3°
5. М. Қашғаридің “Дәңгелек картасын” зерттегендер
  - A) С. Берг, И. Мушкетов
  - B) Чу-Цяй, Ч. Чунь
  - C) П. Карпинин, В. Рубрук
  - D) К. Миллер, А. Герман
  - E) Ч. Цянъ, С. Цзуан
6. Ебі және Сайқан желдері қай жерден соғалы:
  - A) Іле езені бойында.
  - B) Кетпен жотасы арқылы.
  - C) Зайсан қазаншұңқыры арқылы.
  - D) Жонғар қақласы арқылы.
  - E) Қар қақласы арқылы.
7. Қазақстандық Алтайдагы ірі су койма.
  - A) Бұқтырма.
  - B) Қенгір.
  - C) Сергесев.
  - D) Вячеслав.
  - E) Қапшагай.

8. Мұнай кен орындары

- A) Майқұбі, Кемпірсай
- B) Өзен, Екібастұз
- C) Торғай, Қоңырат
- D) Доссор, Теніз
- E) Құмкөл, Саяқ

9. Шаруашылықтың өндірістік емес сферасы

- A) Тамак өнеркәсібі.
- B) Үй-жай шаруашылығы.
- C) Химия және қазып шыгаратын өнеркәсібі.
- D) Тоқыма өнеркәсібі.
- E) Құрылым және ауыл шаруашылығы.

10. Отпелі географиялық белдеу:

- A) Экваторлық
- B) Қоңыржай
- C) Полярлық
- D) Тропиктік
- E) Субэкваторлық

11. Жердің өз білігінен айналуы:

- A) Географиялық зоналық
- B) Мұхит суларының толысуы мен қайтуы
- C) Тәуліктік ырғақтылық
- D) Жыл ішіндегі ырғақтылық
- E) Дүниежүзілік су айналымы

12. Оңтүстік Америкадағы табиғат кешені болып табылатын, португал тілінен аударғандағы "сельва" сезінің мағынасы

- A) Жазық.
- B) Даға.
- C) Өзен.
- D) Tay.
- E) Орман.

13. Жағалауын екі теңіз суы жуып жатқан мемлекет.

- A) Марокко.
- B) Египет.
- C) Ливия.
- D) Алжир.
- E) Тунис.

14. Қазақстанның Қызыл кітабына енгізілген шөл зонасының есімдігі:

- A) Бұйырғын
- B) Селеу
- C) Жұзгін
- D) Дермене жусаны
- E) Құм қарaganы

15. Орталық Қазақстан шаруашылығының негізі болып табылатын өнеркәсіп саласы
- Көмір өнеркәсібі және қара металлургия.
  - Тау-кен және тоқыма өнеркәсібі.
  - Ауыл шаруашылығы.
  - Химиялық өнеркәсіп.
  - Жеңіл өнеркәсіп.
16. Солтүстік Америка материгіндегі халқының саны ең көп мемлекет.
- Панама.
  - АҚШ.
  - Мексика.
  - Канада.
  - Куба.
17. Алюминидің шикізаты
- апатит
  - темір рудасы
  - асбест
  - боксит
  - полиметалл
18. Ресейдің мұнай-газ өндіретін экономикалық ауданы:
- Орталық
  - Волга-Вятка
  - Батыс Сібір
  - Солтүстік
  - Солтүстік Батыс
19. Оңтүстік Еуропадағы аса ірі ел
- Мальта
  - Греция
  - Монако
  - Испания
  - Португалия
20. Кайназой әрасындағы дәуір:
- Төрттік.
  - Перм.
  - Протерозой.
  - Палеозой.
  - Бор.
21. Алматы мемлекеттік қорықшасын үйымдастыру мақсаты:
- Геологиялық.
  - Климаттық.
  - Биологиялық.
  - Палеонтологиялық.
  - Гидрологиялық.

22. Қазақстанның машина жасау кешені

- A) Маманданған сала
- B) Жоғары дамыған сала
- C) Кешенді сала
- D) Мұлде дамымаған сала
- E) Жетекші сала

23. Қазақстанның тәуелсіздігін бірінші болып қолдаған мемлекет:

- A) Үндістан.
- B) Корея.
- C) АҚШ.
- D) Түркия.
- E) Германия.

24. Канада ... Достастық мемлекеттер құрамына кіреді.

- A) Ұлыбритания
- B) Франция
- C) ТМД
- D) Қытай-АСЕАН
- E) ОПЭК-Сауд Арабиясы

25. Тропиктік ағаш сүргегін экспорттаушы елдер

- A) Кения, Танзания, Уганда
- B) Сенегал, Мали, Чад
- C) Джубути, Зинбабва, Ботсвана
- D) Эфиопия, Самоли, Нигер
- E) Габон, Конго, Экваторлық Гвинея

11-нұсқа

1. Масштабтың ... түрі бар
  - A) 1.
  - B) 2.
  - C) 3.
  - D) 4.
  - E) 5.
2. Мантия ортасында орналасқан жердің ішкі бөлігі.
  - A) Магма.
  - B) Кратер.
  - C) Ядро.
  - D) Эпицентр.
  - E) Жер қыртысы.
3. Қытайлықтар, жапондықтар, корейлер ... нақілге жатады.
  - A) монголоидтық
  - B) аралас
  - C) европалық
  - D) экваторлық
  - E) эфиопиялық
4. Жыл бойы ауа температурасы жоғары жауын шашын мол жауатын белдеу:
  - A) қоңыржай
  - B) тропиктік
  - C) экваторлық
  - D) субтропиктік
  - E) полярлық
5. Жер сілкіну процесстерін зерттейтін ғылым:
  - A) Геоморфология
  - B) Геология
  - C) Климатология
  - D) Гидрология
  - E) Сейсмология
6. Табиғат зоналарының картасы мазмұнында ... берілген.
  - A) пайдалы қазбалары
  - B) табиғат зоналарының шекаралары және жануарлар дүниесі
  - C) мұхит түбінің терендігі
  - D) жер асты сулары
  - E) басым желдердің бағыты
7. Ауыр өнеркәсіп салалары
  - A) Тамақ өнеркәсібінің мекемесі.
  - B) Токыма комбинаты.
  - C) Стадиондар, кинотеатрлар, сімханалар.
  - D) Аяқ киім және тігін фабрикалары.
  - E) Машина жасау және отын-энергетика кешені.

8. Медициналық приборлар жасау

- A) Актөбе
- B) Атырау
- C) Актау
- D) Алматы
- E) Астана

9. Республикадағы балық зауыты ... орналасқан.

- A) Арал, Ақтауда
- B) Ақтау, Оралда
- C) Петропавл, Балқашта
- D) Атырау, Қоңыратта
- E) Атырау, Балқашта

10. Жапырағының диаметрі 2 м-ге жететін осімдік

- A) Какао
- B) Бразилия жаңғагы
- C) Хина
- D) Гевея
- E) Виктория-регия

11. Австралияда халықтың тығыз қоныстанған аймагы

- A) Батысы
- B) Солтүстігі
- C) Оңтүстігі
- D) Шығысы
- E) Орталығы

12. Радонды жер асты су көздері бар Рахман кайнарының орналасқан жері:

- A) Оңтүстік Шығыс.
- B) Оңтүстік.
- C) Шығыс.
- D) Батыс.
- E) Солтүстік.

13. Марқакел корығы үйымдастырылған жыл.

- A) 1976 жыл.
- B) 1975 жыл.
- C) 1974 жыл.
- D) 1977 жыл.
- E) 1973 жыл.

14. Қазақстанның енімін негізгі сатып алушылар.

- A) Австрия, Венгрия.
- B) Ресей, Қытай.
- C) Қыргызстан, Мексика.
- D) Молдова, Украина.
- E) Бельгия, Дания.

15. Республикалық басқару формасындағы елдер:

- A) Жапония, Бутан, Австралия.
- B) Чехия, Польша, Нидерланды.
- C) Бельгия, Вьетнам, Индонезия.
- D) АҚШ, Қазақстан, Бразилия.
- E) Ұлыбритания, Италия, Ватикан.

16. Құрішті көп өсіретін мемлекет

- A) Қытай.
- B) Вьетнам.
- C) Үндістан.
- D) Индонезия.
- E) АҚШ.

17. Украина өнеркәсібінің басты саласы

- A) Женіл өнеркәсіп
- B) Машина жасау
- C) Отын-энергетика кешені
- D) Қара металлургия
- E) Химия өнеркәсібі

18. Оңтүстік Еуропадағы аса ірі ел

- A) Португалия
- B) Греция
- C) Мальта
- D) Испания
- E) Монако

19. Африканың солтүстігінде кай дін басым:

- A) Христиан.
- B) Проваславия.
- C) Индуизм.
- D) Будда.
- E) Ислам.

20. География ғылымының салалары.

- A) Экономикалық, әлеуметтік.
- B) Саяси, физикалық.
- C) Физикалық, экономикалық.
- D) Рекреациялық, экономикалық
- E) Аймақтық, физикалық.

21. Мұхиттардағы зоналық... аталады

- A) Климат белдеулерімен
- B) Ендікпен
- C) Терендікпен
- D) Географиялық орнымен
- E) Мұхит атымен

22. Қазақстанның табиғаты жайлы қорытынды мәліметтер жазылған «Қазақстан» атты монография ... жылы жарық көрді.

- A) 1960
- B) 1939
- C) 1950
- D) 1946
- E) 1926

23. Құрылымы жоқ топырак

- A) Құнарлығы жоқ
- B) Құрамы сазды
- C) Шіріндіге бай
- D) Түйіршіктері ұсақ
- E) Құрылымы кесек

24. Ресейдің Оңтүстік-Сібір магистралы Қазақстан территориясынан өтетін бағыттар

- A) Қарталы-Астана-Павлодар-Барнаул.
- B) Петропавл-Қарағанды-Мойынты-Шу.
- C) Қостанай-Көкшетау-Қарасуық-Обытағы Камсің.
- D) Жетіқара-Атбасар-Павлодар-Барнаул.
- E) Петропавл-Астана-Қарталы.

25. Халықаралық экономикалық байланыстардың дәстүрлі жөне ең дамыған түрі:

- A) Халықаралық енбек белгінісі
- B) Дүниежүзілік несие рыногы
- C) Халықаралық туризм
- D) Халықаралық сауда
- E) Халықаралық мамандану

12-нұсқа

1. Географияғының бөлінеді...
  - A) 3 салага
  - B) 4 салага
  - C) 2 салага
  - D) 1 салага
  - E) 5 салага
2. Жерде өр түрлі бағыттың азимутын аныктайтын аспап:
  - A) Нивелир
  - B) Термометр
  - C) Флюгер
  - D) Түсбагар
  - E) Планшет
3. Тропосфераға су ... ен көп пайда болған
  - A) Ауаның өзінен.
  - B) Су көймалары мен көлдердің булануынан.
  - C) Мұхит сularының булануынан.
  - D) Жер асты сularынан.
  - E) Өзен жөне батпак сularының булануынан.
4. Көлемі жөнінен екінші материк:
  - A) Африка
  - B) Солтүстік Америка
  - C) Оңтүстік Америка
  - D) Евразия
  - E) Австралия
5. Қын мен Айдын тұтылу үзактығын есептеп шыгаруга көніл бөлгөн галым
  - A) Пифагор
  - B) Аристотель
  - C) М. Қашғары
  - D) Әл-Фараби
  - E) Геродот
6. Қаракия ойысы ... орналаскан:
  - A) Торғай иінінде
  - B) Маңғыстау түбегінде
  - C) Қара бұғазында
  - D) Түран ойпатында
  - E) Батыс Сібір жазығында
7. Қазақстанға Батыс Сібір жазығының ... болігі енеді
  - A) Солтүстік-батыс
  - B) Солтүстік-шығыс
  - C) Оңтүстік-шығыс
  - D) Оңтүстік
  - E) Оңтүстік-батыс

8. Қала рөлінің басымдылығы мен қала халқы санының артуы:

- A) Урбандалу
- B) Миграция
- C) Реурбандалу
- D) Агломерация
- E) Мегаполис

9. Құрылым материалдарының негізгісі

- A) Бетон, темір-бетон
- B) Ағаш
- C) Асбест
- D) Цемент, ұлутас
- E) Құрылым қоспалары

10. Географиялық қабықтың қалындығы салыстырмалы түрде ...(км.)

- A) 20-25
- B) 55-60
- C) 30-40
- D) 60-65
- E) 10-15

11. Аравия теңізіндегі шығанақ.

- A) Бенгалъ.
- B) Гвинея.
- C) Парсы.
- D) Мексика.
- E) Бискай.

12. Жерорта теңізі ... жатады.

- A) Тынық мұхитына.
- B) Солтүстік Мұзды мұхитқа.
- C) Ішкі су алабына.
- D) Үнді мұхитына.
- E) Атлант мұхитына.

13. Арап теңізінің солтүстік-батыс бөлігінде орналасқан қорық:

- A) Барсакелмес.
- B) Марқакөл.
- C) Алматы.
- D) Қорғалжын.
- E) Наурызым.

14. Қазақстанның ең ірі сауда серіктесі

- A) Өзбекстан
- B) Ресей
- C) Жапония
- D) Қыргызстан
- E) АҚШ

15. Табиғи есу көрсеткішін төмендегу саясатын жүргізіп отырған елдер

- A) Бразилия
- B) ТМД
- C) АҚШ
- D) Корея, Жапония
- E) Индия, Қытай

16. Табиғи газ өндіруден алдыңғы орында:

- A) Ұлыбритания.
- B) Ресей.
- C) Индонезия.
- D) Өзбекстан.
- E) Канада.

17. Ла-Манш бұғазы ... елдерін бөліп жатыр.

- A) Греция мен Албания
- B) Швеция мен Норвегия
- C) Португалия мен Испания
- D) Ұлыбритания мен Франция
- E) Германия мен Дания

18. Латын Америкасындағы теңізге шыға алмайтын мемлекеттер:

- A) Перу, Эквадор.
- B) Венесуэла, Колумбия.
- C) Чили, Аргентина.
- D) Боливия, Парагвай.
- E) Куба, Бразилия.

19. Африка елдерінің жетекші өнеркәсіп саласы.

- A) Металлургия.
- B) Химия.
- C) Машина жасау.
- D) Тау-кен.
- E) Отын-энергетика.

20. Географиялық қабық дегеніміз ...

- A) Антропогендік табиғат кешені
- B) Жер қабықтарының өзара күрделі байланысының нәтижесіндегі табиғат кешені
- C) Географиялық қабықтың тұтастығы
- D) Материктер мен мұхиттар
- E) Жер қыртысындағы заттардың алмасуы

21. Палеозойдағы тау түзілу процестерін анықта.

- A) Каледон, мезозой.
- B) Мезозой, герцин.
- C) Герцин, каледон.
- D) Байкал, Альпы.
- E) Альпі, герцин.

22. Сұксыр құсы үялайтын көл.

- A) Балқаш.
- B) Сасыккөл.
- C) Марқакөл.
- D) Зайсан.
- E) Қорғалжын.

23. Жеңіл өнеркәсіп саласы

- A) Ауыл шаруашылық өнімдерін кайта өндеу.
- B) Кондитер өнеркәсібі.
- C) Ауыл шаруашылық шикізаттарын сыртқа шыгару.
- D) Токыма, тігін, трикотаж.
- E) Май-сүт өндеу өнеркәсібі.

24. Хромит, фосфорит, никель рудаларын өндіру және өндеу өнеркәсіп торабы:

- A) Ақтөбе.
- B) Маңғыстау.
- C) Петропавл.
- D) Ембі.
- E) Орал.

25. ТМД елдері арасында жұмыссыздық деңгейі бойынша ... мемлекеті бірінші орын алады.

- A) Армения
- B) Түрікменстан
- C) Тәжікстан
- D) Грузия
- E) Әзіrbайжан

13-нұсқа

1. "Темірқазыққа" қарап ... бағытты анықтайды
  - A) Оңтүстік
  - B) Солтүстік
  - C) Солтүстік-Шығыс
  - D) Батыс
  - E) Шығыс
2. Жер асты суларының негізгі қорек көздері
  - A) Еріген қар, жаңбыр.
  - B) Бұршак.
  - C) Батпақ.
  - D) Өзен.
  - E) Көл.
3. Насілдік белгілер ... берілуіне байланысты.
  - A) табигат жағдайының
  - B) климаттың
  - C) күн радиациясының
  - D) өлеуметтік жағдайының
  - E) ата-ана сынан үрпактарын.
4. Изотерма сызықтары деп ... айтамыз.
  - A) терендігі бірдей нүктелерді қосатын сызықтарды.
  - B) қысымы бірдей нүктелерді қосатын сызықтарды.
  - C) биіктігі бірдей нүктелерді қосатын сызықтарды.
  - D) жауын-шашын мөлшері бірдей жерлерді қосатын сызықтарды.
  - E) температурасы бірдей нүктелерді қосатын сызықтарды.
5. Қазақстанның шығыс шекарасындағы тау.
  - A) Орал.
  - B) Ақдала.
  - C) Қаратаяу.
  - D) Алтай.
  - E) Ұлытау.
6. Топырактану ғылымының негізін салған ғалым
  - A) Н.И.Андрусов
  - B) С.С.Неуструев
  - C) В.В.Докучаев
  - D) А.Н.Краснов
  - E) Л.С.Берг
7. Торғай үстірті ... жазығының құрамына кіреді
  - A) Шығыс Еуропа
  - B) Сарыарқа
  - C) Батыс Сібір
  - D) Каспий маңы ойпаты
  - E) Түран

13-нұсқа

8. Қазақстанның ең ұзын шекарасы

- A) Қыргызстан
- B) Ресей
- C) Қытай
- D) Өзбекстан
- E) Түркменстан

9. Қазақстандағы негізгі отын базасы

- A) Қарағанды алабы
- B) Шұбарқөл алабы
- C) Ленгір алабы
- D) Майқұбі алабы
- E) Торғай алабы

10. Климаты ете құрғак, есімдігі өрі жұтаң, өрі сирек аумақтар:

- A) Шөллейт
- B) Дала
- C) Орман
- D) Тундра
- E) Шөл

11. Африка мен Еуразияның литосфералық плитасының тоғысқан жеріндегі қатпарлы жас тау:

- A) Замбези
- B) Дракон
- C) Атлас
- D) Намиб
- E) Меру

12. Оңтүстік полюске ... бірінші болып жетті.

- A) Р. Скотт
- B) Ф. Нансен
- C) Ж.Ж. Кусто
- D) Р. Амундсен
- E) Ф. Беллинсгаузен

13. Орманды дала зонасында Қазақстанның ... бөлігі орналасқан

- A) Оңтүстік-шығыс.
- B) Оңтүстік.
- C) Батыс шекарасында.
- D) Солтүстік.
- E) Солтүстік-батыс.

14. Қазақстан импорт тауарлардың басым бөлігін әкеледі.

- A) Австрия мен Венгриядан.
- B) АҚШ пен Канададан.
- C) Швеция мен Бельгиядан.
- D) Қыргызстан мен Төжіктаннан.
- E) Қытай мен Ресейден.

15. Иудаизм дінін ғана қабылдайтын үлт

- A) Вьетнамдар
- B) Эфиоптар
- C) Еврейлер
- D) Корейлер
- E) Үнділер

16. Шай өндіретін елдер:

- A) Пәкістан, Ауғанстан
- B) Монголия, Сингапур
- C) Непал, Иран
- D) Вьетнам, Лаос
- E) Үндістан, Қытай

17. Дүние жүзінде жерінің ауданы бойынша бірінші орын алатын ірі мемлекет

- A) Қытай
- B) Үндістан
- C) АҚШ
- D) Ресей
- E) Канада

18. Скандинавия аймағы елдері:

- A) Германия, Литва.
- B) Нидерланды, Дания.
- C) Норвегия, Швеция.
- D) Ирландия, Ұлыбритания.
- E) Исландия, Ирландия.

19. Жер көлемі жөнінен АҚШ дүние жүзінде иешінші орында:

- A) 6-ші орында.
- B) 2-ші орында.
- C) 4-ші орында.
- D) 3-ші орында.
- E) 5-ші орында.

20. Биіктік белдеулер ... болады

- A) Тауларда
- B) Жазықтарда
- C) Ойпаттарда
- D) Тоғайларда
- E) Мұздықтарда

21. Қазақстанның көлдер көп орналасқан бөлігі

- A) Оңтүстік-шығыс бөлігінде.
- B) Орталық Қазақстанда.
- C) Қазактың ұсақ шоқсызында.
- D) Қаспий маны ойпатында.
- E) Солтүстік бөлігінде.

22. Сортаң топыракта қарағай есстін Қазақстандағы корық.

- A) Марқакөл.
- B) Наурызым.
- C) Алматы.
- D) Ақсу-Жабагылы.
- E) Үстірт.

23. Белгілі бір уақытта белгілі бір қашықтыққа тасымалдайтын жүк мөлшері .. деп аталады.

- A) жүк айналымы
- B) көлік торабы
- C) контейнер
- D) порт
- E) жүк

24. Кокстелетін көмір, темір кендері ... қалыптастырады.

- A) химия өнеркәсібін
- B) отын-энергетикасын
- C) түсті металлургияны
- D) машина жасауды
- E) қара металлургияны

25. Несие-каржы қатынастардың атқаратын қызметі

- A) Қарыз жөнс несиелер беру
- B) Аймактық валюталар жүйесінің карқынды дамуы
- C) Дамушы елдердегі европалық банк жүйесінің жасалуы
- D) Экономикалық ақпараттар алмасу
- E) Экономикасы дамыған елдердің дамушы елдерге қаржылай көмек көрсетуі

14-нұсқа

1. Ұсақ масштаб
  - A) 1 : 1 000 000.
  - B) 1 : 10 000.
  - C) 1 : 50 000.
  - D) 1 : 2 000 000.
  - E) 1 : 2 000.
2. Дүниежүзілік мұхит үлесіне Жер бетінің бөлігі келеді
  - A) 3/4 бөлігі
  - B) 2/3 бөлігі
  - C) 1/5 бөлігі
  - D) 1/4 бөлігі
  - E) 1/2 бөлігі
3. Еуропеидтық насылдің екілдеріне жатады
  - A) Қазак пен татарлар
  - B) Корейлер мен жапондар
  - C) Қытай мен монголдар
  - D) Орыс пен немістер
  - E) Үндістер мен аборигендер
4. Жоғары қызым белдеулерінен экваторға қарай соғатын жеддер:
  - A) цунами
  - B) пассат
  - C) батыс жеддер
  - D) муссон
  - E) бриз
5. Географиялық қабықтын аса маңызды зандаудылығы
  - A) Тәуелділігі
  - B) Құрамдастығы
  - C) Енділігі
  - D) Тұтастығы
  - E) Байланысы
6. Қазақстанмен шекаралас елдер.
  - A) Украина, Қытай, Өзбекстан, Ресей, Монголия.
  - B) Ресей, Қыргызстан, Монголия, Өзбекстан, Қытай.
  - C) Қытай, Ресей, Туркменстан, Қыргызстан, Өзбекстан.
  - D) Ресей, Тәжікстан, Қытай, Өзбекстан, Қыргызстан.
  - E) Беларусь, Иран, Монголия, Қытай, Туркменистан.
7. Батыс Сібір жазығының Қазақстан аумағына кіретін бөлігі
  - A) Солтүстігі
  - B) Оңтүстік-батысы
  - C) Оңтүстігі
  - D) Батысы
  - E) Шығысы

8. Қазақстан Республикасының солтүстігіндегі ең шеткі облысы.

- A) Солтүстік Қазақстан.
- B) Қарағанды.
- C) Ақтөбе.
- D) Батыс Қазақстан.
- E) Павлодар.

9. Қазақстанда қара metallurgия негізі қаланған жыл:

- A) 1938
- B) 1960
- C) 1950
- D) 1949
- E) 1943

10. Христофор Колумб экспедиция бастаған жыл:

- A) 1821
- B) 1521
- C) 1892
- D) 1700
- E) 1492

11. Оңтүстік Американың солтүстігіндегі теңіз.

- A) Бофорт.
- B) Саргас.
- C) Кариб.
- D) Арафур.
- E) Эгей.

12. Африканың Намиб шөліндегі ұзак 2000 жыл өсетін өсімдік.

- A) Алоэ.
- B) Сүттіген.
- C) Тікенекті өсімдіктер.
- D) Вельвичия.
- E) Кактус.

13. Бетпақдала үстіртінің негізгі бөлігі жатқан табиғат зонасы:

- A) Шөлейт.
- B) Орманды дала.
- C) Орман.
- D) Дала.
- E) Шөл.

14. Халықаралық экономикалық қатынастардың несие беру қызметін...

атқаруы:

- A) Географиялық еңбек бөлінісі
- B) Халықаралық сауда
- C) Қаржы
- D) Инвестиция
- E) Ғылыми-техникалық байланыс

15. Африкадағы халықтың саны бойынша ең үлкен мемлекет
- Тунис.
  - Кения.
  - ОАР.
  - Нигерия.
  - Египет.
16. Парсы шығанағында мұнай өндіруден алдыңғы орында:
- Сауд Аравиясы.
  - Катар.
  - Кувейт.
  - Ирак.
  - ОАР
17. Балтық бойындағы елдер
- Дания, Голландия, Швеция, Австрия.
  - Испания, Португалия, Италия, Франция.
  - Норвегия, Швеция, Финляндия, Венгрия.
  - Румыния, Болгария, Словения, Албания.
  - Латвия, Литва, Эстония.
18. Канада жалауында бейнеленген өсімдік:
- Терек.
  - Жәке.
  - Кактус.
  - Үйеңкі.
  - Самырсын.
19. Африкадағы тұрғындары ең көп мемлекет:
- Египет.
  - Марокко.
  - Алжир.
  - Нигерия.
  - Мали.
20. Есік пен Араптөбе қорымдарынан табылды
- Күміс бұйымдар
  - “Алтын киімді адам”
  - Мешіт-медреселер
  - Киіз үй
  - Сарайлар
21. Кенсіз пайдалы қазбалар
- Тұз, темір
  - Фосфорит, тұз
  - Алюминий, асбест
  - Мыс, алтын
  - Марганец, хром

22. Үстірттік муфлон бұл -
A) Жабайы қой.
B) Алажолақты күзен.
C) Тау ешкісі.
D) Жайран.
E) Ұзын тікенді кірпі.
23. Батыс аудандары арқылы өтетін темір жол -
A) ТрансҚазақстан.
B) Түркістан-Сібір.
C) Орта Сібір.
D) Орынбор-Ташкент.
E) Оңтүстік Сібір.
24. Орталық Қазақстандағы қара металлургияның даму себептері:
A) Шикізат пен отын энергетикасының болуы
B) Еңбек ресурстарымен жақсы қамтамасыз етілуі
C) Экономикалық-географиялық орнының колайлығы
D) Мол су көзінен жақын орналасуы
E) Қөлік жолының жақсы дамуы
25. Беларусь Республикасының өнеркәсіп саласының мамандануы:
A) Машина жасау, химия өндірісі
B) Құрылым материалдары
C) Қой шаруашылығы
D) Мал шаруашылығы
E) Жүзім шаруашылығы

15-нұсқа

1. Жер бетінің табигаты, халқы, оның шаруашылық әрекеті туралы ғылым:
 А) Топография
 В) Гидрология
 С) Геология
 Д) География
 Е) Картография
2. Жердің жазықтықтағы сыйбасы.
 А) План.
 В) Глобус.
 С) Азимут.
 Д) Шартты белгілер.
 Е) Масштаб.
3. Гидросфера дағы тұшы судың үлесі:
 А) 52%
 Б) 64%
 С) 2,5%
 Д) 78%
 Е) 60%
4. "Ежелгі дүние" деп ... айтады.
 А) Солтүстік Американы.
 Б) Еуропаны.
 С) Австралияны.
 Д) Оңтүстік Американы.
 Е) Антарктиданы.
5. Қазақстанда биік таулар орналасқан аймақ:
 А) Орталық, шығыс
 Б) Солтүстік, орталық
 С) Оңтүстік, орталық
 Д) Шығыс, оңтүстік-шығыс
 Е) Солтүстік, батыс
6. Қазақстанның Үстіртінде мекендейтін жануар
 А) Муфлон
 Б) Қара күзен
 С) Жабайы есек
 Д) Кірпі
 Е) Ондатра
7. Еңбекке жарамды халық...:
 А) Табиғи өсу
 Б) Үдай өсуі
 С) Халықтың саны
 Д) Халықтың құрамы
 Е) Еңбек ресурстары

8. Қазақстанның жүзім шаруашылығы жақсы дамыған облысы.

- A) Шығыс.
- B) Орталық.
- C) Солтүстік.
- D) Батыс.
- E) Оңтүстік.

9. Семей қаласындағы Ертіс көпірін салуға несие бөлген ел

- A) Жапония
- B) Қытай
- C) Сингапур
- D) Малайзия
- E) Оңтүстік Корея

10. Солтүстік Американың ... аса көп игерілген.

- A) Прерии.
- B) Тундрасы.
- C) Тайгасы.
- D) Шөлі.
- E) Тропиктік шөл.

11. Каспий теңізінің шығысындағы жерлер жайлы мәліметтер қалдырган грек ғалымдары.

- A) Махмұд Қашғари, Әл-Фараби.
- B) Әл-Фараби, Геродот.
- C) Эратосфен, Птоломей.
- D) Әл-Идриси, Эратосфен.
- E) Геродот, Птолемей.

12. Көктемгі және күзгі үсіктердің болу себептері.

- A) Қоныржай теңіздік ауа массасының енуінен.
- B) Қоныржай ауа массасының енуінен.
- C) Тропиктік континенталды ауа массасының енуінен.
- D) Тропиктік теңіздік ауа массасының басым болуынан.
- E) Арктикалық континенталды ауа массасының басым болуынан.

13. Жалпы температуралық жағдайы және ылғалдылығы, топырағы, есімдіктері мен жануарлары ортақ ірі табиғи кешен ... деп аталады.

- A) климаттық белдеу
- B) табиғат зоналары
- C) орман
- D) жазықтар
- E) таулар

14. Биіктігі 1147 м жететін Күршім жотасының оңтүстігі мен Азутау жотасының солтүстігінде ... қорығы орналасқан.

- A) Қорғалжын
- B) Алматы
- C) Марқакөл
- D) Үстірт
- E) Ақсу-Жабағылы

15. Соколов-Сарыбай кен байыту комбинаты орналасқан облыс.
- Солтүстік Қазақстан.
  - Қарағанды.
  - Қостанай.
  - Ақмола.
  - Павлодар.
16. Испан тілі - мемлекеттік тіл болып табылатын ел
- Канада
  - Мексика
  - Индия
  - Жаңа Зеландия
  - Австралия
17. Ірі газ қоры бар елдер:
- Нидерланды, Германия.
  - Украина, Франция.
  - Ресей, АҚШ.
  - Кувейт, Норвегия.
  - Суринам, Гвинея.
18. Беларусь жері арқылы өтетін мұнай құбыры:
- Жлобин
  - Достық
  - Березовск
  - Беловеж
  - Лукомольск
19. Африканың ... елдері монархиялық болып табылады.
- Марокко, Лесото, Свазиленд.
  - Сенегал, Сьерра-Леона.
  - Мали, Ливия.
  - Мозамбик, Алжир.
  - Конго, Заир, Сенегал.
20. Табиғат компоненттерінің жынытығын
- Өсімдіктер мен жануарлардың
  - Тау жыныстары
  - Ендік зоналық
  - Географиялық ендік
  - Табиғат кешені
21. Географиялық қабықтың тұтастығы:
- Құрамадас бөліктерінің өзара байланысы мен тәуелділігі
  - Литосферадағы зат және қуат алмасуы
  - Күн қуаты мен Жердің ішкі қуаты
  - Гидросферадағы су айналымы
  - Атмосферадағы ауа айналымы

22. Африка материгінде биік, өрі ұзын тау тізбектерінің болмау себебі:
- A) Жер сілкіністерден
  - B) Экватор материкті ортасынан қышп өтеді
  - C) Геосинклинальды аймакта орналасқан
  - D) Жауын-шашын көп жауады
  - E) Ежелгі платформада орналасқан
23. Қара metallurgия мен отын өнеркәсібінің және өкімшілік территорияның орталығы ... .
- A) Ақтөбе қаласы.
  - B) Астана қаласы.
  - C) Алматы қаласы.
  - D) Жезқазған қаласы.
  - E) Қарағанды қаласы.
24. Халықаралық экономикалық байланыстардың дәстүрлі және ең дамыған түрі:
- A) Халықаралық сауда
  - B) Халықаралық туризм
  - C) Дүниежүзілік несие рыногы
  - D) Халықаралық мамандану
  - E) Халықаралық еңбек бөлінісі
25. АҚШ-тың ірі үлттық паркі:
- A) Иеллоустон.
  - B) Сенвойя.
  - C) Глейнмер.
  - D) Колорадоның үлкен каньоны.
  - E) Йосемитск.

16-нұсқа

1. Күнге жақын орналасқан ғаламшар:
 А) Нептун
 В) Плутон
 С) Меркурий
 Д) Сатурн
 Е) Уран
2. Бөлшек санмен көрсетілген масштаб
 А) Сандық масштаб
 В) Атаулық масштаб
 С) Масштаб
 Д) Сызықтық масштаб
 Е) Ірі масштаб
3. Ауаның горизонталь бағытында қозғалуы:
 А) Сағым.
 В) Цунами.
 С) Толқындар.
 Д) Жел.
 Е) Штиль (Тымық).
4. Жер бетінде жауын-шашиның әркелкі таралуы ... байланысты.
 А) географиялық орнына
 В) жазықтардың молдығына
 С) күн мен түннің аудисуына
 Д) күн сәулесінің аз түсүне
 Е) таулардың көптігіне
5. Арап алабының езендері.
 А) Есіл, Карапал.
 В) Ертіс, Тобыл.
 С) Жайық, Жем.
 Д) Лепсі, Тентек.
 Е) Сырдария, Келес, Арыс.
6. Қорғалжын қорығының орналасқан табигат зонасы
 А) орманды дала
 В) шөл
 С) шөлейт
 Д) тауда
 Е) дала
7. Қазақстанмен шекарасы ең ұзын ел
 А) Ресей
 В) Түрікменстан
 С) Өзбекстан
 Д) Қыргызстан
 Е) Қытай
8. Шығыс Қазақстанда өндірілетін техникалық дақыл
 А) макта
 В) темекі
 С) күнбағыс
 Д) зығыр
 Е) қант қызылшасы

9. Қазақстан машиналарды сатып алады.
- Ресейден.
  - Австралиядан.
  - Қырғызстаннан.
  - Англиядан.
  - Түркіменстаннан.
10. "Табиғат кешені" дегеніміз - ...
- жергілікті жердің климат ерекшелігі және жер бедері.
  - тау жыныстары мен жер бедері.
  - жергілікті жердің табиғат кешендері.
  - топырақ және өсімдіктермен, жануарлар дүниесі, су, тау жыныстарының ұштасуы.
  - барлық табиғат компоненттері және адамның іс-әрекеті.
11. Гвинея шығанағына құтын өзен.
- Нигер.
  - Лимпопо.
  - Шари.
  - Замбези.
  - Ніл.
12. Австралияның ... таулы болып келеді
- Шығысы.
  - Орталығы.
  - Оңтүстігі.
  - Батысы.
  - Солтүстігі.
13. Батыс Сібірдің оңтүстік шығысындағы жазық
- Іле
  - Есіл – Тобыл
  - Зайсан
  - Ертіс – Құлышы
  - Алакөл
14. "Малиус боката" алмасының жабайы түрлері өсетін қорық:
- Қорғалжын
  - Ақсу-Жабағылы
  - Үстірт
  - Алматы
  - Наурызым
15. Монархияда – мемлекет басшысы.
- Губернатор.
  - Президент.
  - Премьер.
  - Канцлер.
  - Король.
16. Әуе көлігі ең күшті дамыған ел
- Канада
  - Ұлыбритания
  - Жапония
  - Франция
  - АҚШ
17. Жүзімдіктер мен бақтар кең тараған мемлекет
- Қазақстан
  - Украина
  - Түркіменстан
  - Ресей
  - Молдова

18. Еуропадағы мұнайлыштық газды теңіз алабы:
- Кариб теңіз алабы.
  - Солтүстік теңіз алабы.
  - Сауд Арабия түбегі алабы.
  - Мексика, шығынағы алабы.
  - Каспий теңіз алабы.
19. АҚШ-тың 50 ші штаты орналасқан арал.
- Жаңа Гвинея.
  - Жаңа Гебридтер.
  - Маркиз.
  - Жаңа Каледония.
  - Гавай.
20. Таудағы биіктік белдеулердің саны ... байланысты
- Табигат зоналарына
  - Жауын-шашын мөлшеріне
  - Таудың географиялық орны мен биіктігіне
  - Жылу мөлшеріне
  - Түсетін жарық мөлшеріне
21. И.В. Мушкетовтың еңбегі:
- «Түркістан»
  - «Жонғария очерктері»
  - «Орталық Азия»
  - «Арал теңізі»
  - «Түркістан өлкесіне саяхат»
22. Хром және никельдің ірі кендері.
- Кемпірсайда.
  - Торгайды.
  - Атасуда.
  - Майқайында.
  - Текеліде.
23. Экскаватор зауыты:
- Ақтауда.
  - Кентауда.
  - Атырауда.
  - Көкшетауда.
  - Павлодарда.
24. Орталық Қазақстанда қала халқының басым болу себебі:
- Темір жол магистральдары өтеді.
  - Жер көлемі үлкен.
  - Аса маңызды индустрия орталығы.
  - Географиялық орны қолайлы.
  - Куатты жылу электр орталығының болуы.
25. Африкадағы “коңыс аудару капитализмі” елі:
- Алжир.
  - Сомали.
  - Нигерия.
  - OAP.
  - Египет.

17-нұсқа

1. Ұсақ масштабты картаны ажыратыңыз:

- A) 1:200.
- B) 1:2 000.
- C) 1:20 000.
- D) 1:2 000 000.
- E) 1:200 000.

2. Желдің бағытын қадағалайтын құрал.

- A) Флюгер.
- B) Анемометр.
- C) Барограф.
- D) Термометр.
- E) Анероид.

3. Саяси картадағы түстер мемлекеттің несін білдіреді:

- A) Басқару түрін.
- B) Халқының орналасуын.
- C) Әкімшілік-территория күрылымын.
- D) Аумағын.
- E) Экономикалық даму деңгейін.

4. Экваторлық және субэкваторлық белдеулердегі өзен торларының жиі болу себебі:

- A) Муссондардың ылғалдылығы.
- B) Мұздықтардың көптігі.
- C) Көлдердің көптігі.
- D) Жауын шашының көп мөлшері.
- E) Батпактардың көптігі.

5. Теніз суы кататын температура

- A) -2⁰C
- B) +2⁰C
- C) 0⁰C
- D) +1⁰C
- E) -5⁰C

6. Жер бетінің жоғарғы құнарлы қабаты:

- A) Топырак.
- B) Литосфера.
- C) Жер бедереi.
- D) Магма.
- E) Биосфера.

17-нұсқа

7. 1 000 адамға шакқандағы 1 жыл ішінде туған балалардың саны:

- A) Туу
- B) Құрамы
- C) Табиғи өсу
- D) Тығыздығы
- E) Өлү

8. Электр энергиясын ең көп тұтынушылар:

- A) Халық.
- B) Электр энергиясының өз кажеті.
- C) Өнеркәсіп саласы.
- D) Көлік.
- E) Ауыл шаруашылығы.

9. Батыс Қазақстанның экономикалық ауданы құрамына кіретін облыстар

- A) Батыс Қазақстан, Қостанай, Солтүстік Қазақстан.
- B) Батыс Қазақстан, Қостанай, Қызылорда.
- C) Атырау, Оңтүстік Қазақстан, Қызылорда.
- D) Батыс Қазақстан, Атырау, Ақтөбे, Мангистау.
- E) Алматы, Шығыс Қазақстан, Жезказган.

10. Барлық меридиандар кесіп өтетін материк:

- A) Солтүстік Америка
- B) Антарктида
- C) Австралия
- D) Африка
- E) Евразия

11. Табигат зоналарының картасы мазмұнында ... берілген.

- A) жер асты сулары
- B) мұхит түбінің терендігі
- C) басым желдердің бағыты
- D) жер бедері мен пайдалы қазбалар
- E) табигат зоналарының шекаралары және жануарлар дүниесі

12. Құрлықтағы ең ірі жануар -піл, ол тіршілік етеді.

- A) Экваторлық ылғалды ормандарда.
- B) Шелді және жартылай шелді тропикаларда.
- C) Таулы аудандарда.
- D) Саванналарда.
- E) Субтропиктік ормандарда.

13. Жыл бойындағы өзенний су шығыны:

- A) Өзен алабы
- B) Су шығыны
- C) Өзен жүйесі
- D) Жылдық ағын
- E) Суайрық

14. Астық түкімдас өсімдіктер басым табиғат зонасы:

- A) Шөлейт.
- B) Орманды дала.
- C) Орман.
- D) Дала.
- E) Жартылай шөл.

15. Қазіргі кезде халықтың орналасуы ... байланысты.

- A) табиғат қолайсыздығына.
- B) табиғат байлықтарына.
- C) саясатқа.
- D) өлеуметтік-экономикалық және табиғат жағдайына.
- E) табиғат жағдайына және мәдени дамуына.

16. АҚШ-тың “автомобиль астанасы”:

- A) Бостон
- B) Детройт
- C) Лос-Анджелес
- D) Сан-Франциско
- E) Вашингтон

17. Молдовада қант шығаратын зауыт бар қала:

- A) Тирасполь
- B) Рыбницы
- C) Кишинев
- D) Бендера
- E) Кагул

18. Жапония халқының санын анықтаңыз.

- A) 1 млн. шамасында.
- B) 100 млн. шамасында.
- C) 128 млн. адам.
- D) 57 млн.
- E) 12 млн.

19. Жүн өндіруден дүниежүзінде 1-ші орындағы мемлекет:

- A) Жапония.
- B) Жаңа Зеландия.
- C) Австралия.
- D) Үндістан.
- E) Қытай.

20. XIII ғасырда Алакөл және Балқаш көлдері жайында алғашқы деректер келтірген ...

- A) Геродот пен Птолемей.
- B) Әбу-Нәсір әл-Фарағи.
- C) П.К.Карпини мен В.Рубрук.
- D) А.Дженкинсон.
- E) Қадыралы Жалайыр.

21. Сауыр-Тарбагатай Сарыарқаның қай жағында орналасқан.

- A) Батыс.
- B) Солтүстік-шығыс.
- C) Шығыс.
- D) Оңтүстік-батыс.
- E) Орталық.

22. Талас Алатауы беткейі мен Өгем жотасында орналасқан қорық.

- A) Наурызым.
- B) Қорғалжын.
- C) Марқакөл.
- D) Ақсу-Жабағылы.
- E) Үстірт.

23. Қазақстан ... қорынан дүниежүзінде бірінші орында.

- A) мырыштың
- B) вольфрам
- C) никельдің
- D) марганецтің
- E) коргасынның

24. Қазақстан Венгрия мемлекетінен ...өнімдерін импорттайды

- A) мақта, мұнай, фосфор
- B) химиялық өнекәсіп тауар
- C) дәрі- дәрмек, медмеханика, металургиялық құбырлар
- D) ауыл шаруашылық
- E) тоқыма

25. Латын Америкасының ОПЕК құрамына кіретін елі

- A) Бразилия
- B) Куба
- C) Мексика
- D) Венесуэла
- E) Чили

18-нұсқа

1. Биіктіктері бірдей нүктелерді қосатын қисық сзықтар
  - A) Геосинклиналь
  - B) Антиклиналь
  - C) Горизанталь
  - D) Бергштрих
  - E) Вертикаль
2. Жер сілкінің ... шкаласынан өлшенеді.
  - A) 5-балдық.
  - B) 50-балдық.
  - C) 12-балдық.
  - D) 10-балдық.
  - E) 100-балдық.
3. Жер бетіндегі адамзат ... нөсілге бөлінеді
  - A) 4
  - B) 5
  - C) 3
  - D) 2
  - E) 1
4. Мұхит суының орташа тұздылығы (% есебімен)
  - A) 34
  - B) 35
  - C) 36
  - D) 37
  - E) 33
5. Географиялық қабықтағы ең ірі табигат кешені:
  - A) Материк
  - B) Көл
  - C) Арап
  - D) Түбек
  - E) Өзен
6. Қазақстан экваторға қатынасы
  - A) Оңтүстігінде
  - B) Солтүстігінде
  - C) Батысында
  - D) Шығысында
  - E) Жартысы солтүстікте
7. Құрылым материалдары.
  - A) Көмір, құм.
  - B) Құм, гипс.
  - C) Мергель, қорғасын.
  - D) Гипс, фосфорит.
  - E) Газ, бор.

8. Құрылыштағы байланыстыруыш материал

- A) Экtaş
- B) Ағаш
- C) Құм
- D) Қыңышқа тас
- E) Цемент

9. Орталық Қазақстаниң ірі қалалары.

- A) Қарғанчыды, Жезқазған, Балқаш.
- B) Қаражал, Жезді, Абай.
- C) Жезді, Саран, Саяқ.
- D) Жезқазған, Теміртау, Қоңырат.
- E) Қарсақпай, Теміртау, Атасу.

10. Жер өз білігінен айналып шығу уақыты:

- A) 6 сағат
- B) 365 күн
- C) 24 сағат
- D) 48 сағат
- E) 366 күн

11. Оңтүстік Америка өзендері сүйнің мол болып келуі себебі:

- A) Ағыстардың әсерінен
- B) Басым желдердің болмауынан
- C) Жауын-шашың мол түсінен
- D) Басым желдердің согуынан
- E) Өзендер бастирын биік таулардан алады

12. Африкадағы көлемі жағынан ең үлкен көл...

- A) Чад.
- B) Виктория.
- C) Рудольфа.
- D) Танганьика.
- E) Ньяса.

13. Қайсысы құмды шөлге жатпайды:

- A) Мойынқұм.
- B) Бетпақдала.
- C) Сары есік - Атырау.
- D) Қызылқұм.
- E) Қарақұм.

14. Наурызым қорығы орналасқан облыс.

- A) Қостанай.
- B) Қарағанды.
- C) Ақтөбе.
- D) Ақмола.
- E) Солтүстік Қазақстан.

15. Христиан дінін уағызыдаушы елдер:
- Таяу және Орталық Шығыс Азия.
  - Оңтүстік-Шығыс Азия.
  - Еуропа және Азия.
  - Еуропа, Америка және Австралия.
  - Батыс Еуропа және Оңтүстік Азия.
16. Куатты су ресурстары бар елдер:
- Австралия, Сингапур.
  - Қытай, АҚШ.
  - Монголия, Египет.
  - Ирландия, ОАР.
  - Дания, Латвия.
17. Шикізат пен отынның 90% импорттан алатын мемлекет.
- Канада.
  - Франция.
  - Қытай.
  - Жапония.
  - АҚШ.
18. Төмендегі көрсетілген қала топтарының ішінен Бразилияға жататын қала тізбегін көрсетіңіз.
- Буэнос-Айрес, Сантьяго, Ла-Плата.
  - Бразилия, Манаус, Медельин.
  - Богота, Рио-де-Жанейро, Сан-Паулу.
  - Белен, Рио-де-Жанейро, Сантьяго.
  - Белу-Оризонти, Ресифи, Сан-Паулу.
19. Австралияның сыртқы экономикалық қатынастарын ... транспортты атқарады.
- автомобиль жолы
  - теңіз су жолы
  - өзен су жолы
  - темір жол
  - әуе жолы
20. «Жонғария очерктерінің» авторы:
- Л.С.Берг
  - И.В.Мушкетов
  - П.П.Семенов
  - Н.А.Северцов
  - Ш.Уәлиханов
21. Қазақстанның жер асты сұйның мол қоры-
- Шығыс Қазақстанда.
  - Павлодарда.
  - Мойынқұм мен Қызылқұмда.
  - Орталық Қазақстанда.
  - Каспий маңы ойпатында.

22. Қазақстан ең ірі Еуразия материгінің ... орналасқан

- A) Орталығында
- B) Солтүстік шығысында
- C) Солтүстігінде
- D) Батысында
- E) Оңтүстігінде

23. Құқірт қышқылын өндіру цехтары ... комбинаттарында іске қосылды.

- A) Жезқазған, Орал
- B) Арқалық, Лениногор
- C) Тараз, Павлодар
- D) Балқаш, Өскемен
- E) Ақтөбе, Ақтау

24. Халықаралық экономикалық катынастардың құрамындағы маңыздысы

- A) Фылыми-техникалық байланыстар
- B) Халықаралық еңбек белгілісі
- C) Халықаралық сауда
- D) Шетелдік инвестиция
- E) Қаржат және несие

25. Беларусь Республикасының өнеркәсіп саласының мамандануы:

- A) Машина жасау, химия өндірісі
- B) Құрылым материалдары
- C) Мал шаруашылығы
- D) Жұзім шаруашылығы
- E) Қой шаруашылығы

15. Кокстелген көмірді өңдеу негізінде құрылған қуатты органикалық синтез базасы:
- Батыс Қазақстанда.
  - Оңтүстік Қазақстанда.
  - Шығыс Қазақстанда.
  - Орталық Қазақстанда.
  - Солтүстік Қазақстанда.
16. Ірі қалалардың пайда болу себептері
- Жер бедерінің ерекшелігіне.
  - Сыртқы миграцияға.
  - Мемлекеттің тарихи даму ерекшелігіне.
  - Әлеуметтік-экономикалық дамуына.
  - Әскери қаруандыруға байланысты.
17. Сицилия аралы ... кіреді.
- Португалияға
  - Италияға
  - Францияға
  - Грецияға
  - Албанияға
18. Қытайдың негізгі басты астығы
- Тары.
  - Бидай.
  - Жұгері.
  - Арпа.
  - Күріш.
19. Канада тұрғындарының негізгі белгі шоғырланған:
- Атлантика жағалауында.
  - Солтүстік белікте.
  - Орталық белікте.
  - АҚШ-пен шекарада.
  - Тынық мұхиты жағалауында.
20. Жердің радиусы:
- 3600 км
  - 2900 км
  - 40000 км
  - 6371 км
  - 5400 км
21. Солтүстік Африканы мекендейтін халықтар негізінен ... сейлейді:
- Судан тілінде
  - Банту және судан тілінде
  - Араб тілінде
  - Ағылшын тілінде
  - Банту тілінде

22. Марқакөл корығының эндемик-балығы.

- A) Табан балық.
- B) Шабақ.
- C) Мәңке.
- D) Алабұға.
- E) Сазан.

23. Торғай алабының темір рудасын игеру максатында салынған жол:

- A) Жезқазған-Жарық.
- B) Атырау-Октябрь-Орск.
- C) Балқаш-Саяк.
- D) Қостанай-Тобыл-Лисаковск.
- E) Есіл-Арқалық.

24. Семей қаласындағы Ертіс өзені арқылы салынған көпір күрылышына техникалық және қаржат жағынан көмек берген ... мемлекеті.

- A) Италия
- B) Канада
- C) АҚШ
- D) Үндістан
- E) Жапония

25. Өзбекстанның химия өнеркәсібі өндірісі:

- A) Пластмасса
- B) Құқырт қышқылы
- C) Полимер
- D) Тыңайтқыштар
- E) Химия талшықтары

20-нұсқа

1. Күннен ең алыс орналасқан ғаламшар:

- A) Плутон
- B) Жер
- C) Шолпан
- D) Марс
- E) Уран

2. Экватордың ұзындығы

- A) 20000 км.
- B) 50000 км.
- C) 40000 км.
- D) 60000 км.
- E) 30000 км.

3. Озендер көліп құяды, бірақ бірде-бір өзен ағып шықпайтын көл:

- A) Түйек көл
- B) Суайрық
- C) Ағынды көл
- D) Ескі арна
- E) Көл қазаншұнкыры

4. Аумақты камтуына байланысты дүние жүзінің физикалық картасы ... карталардың тобына жатады.

- A) Материктер мен мұхиттар, және олардың белгітері.
- B) Мемлекеттік және оның белгітері.
- C) Такырыптық.
- D) Топографиялық.
- E) Дүние жүзілік.

5. Құрлықтағы табигат зоналарының түзілуі ... байланысты.

- A) дүниежүзілік мұхит пен жер бетіндегі сулардың құйіне
- B) адамның аумакты игеру дәрежесіне
- C) климатка, географиялық ендікке
- D) жазықтар және таулы аймактардың ара қатынасына
- E) жануарлар мен өсімдіктер дүниесінің ара қатынасына

6. Қазақстан Фылым академиясын тұнғыш президенті:

- A) Н.А. Северцов
- B) К. Сөтбасов
- C) Ш. Үәлиханов
- D) И.В. Мушкетов
- E) П.П. Семенов Тян Шанский

7. Қазақстанның өзен алаптары.

- A) Атлант мұхиты және ішкі ағынсыз алап.
- B) Солтүстік Мұзды мұхиты.
- C) Солтүстік Мұзды мұхиты және ішкі ағынсыз алап.
- D) Тынық мұхиты.
- E) Үнді мұхиты.

8. Қазақстан аумағының ең кіші экономикалық ауданы:

- A) Батыс Қазақстан
- B) Шығыс Қазақстан
- C) Оңтүстік Қазақстан
- D) Солтүстік Қазақстан
- E) Орталық Қазақстан

9. Дүние жузі бойынша көлдегі кеме катынасының басты ауданы

- A) Скандинавия көлдері.
- B) Англия.
- C) Каспий көлі.
- D) Ұлы көлдер.
- E) Ресейдің солтүстік-батысы.

10. Жер шарының жануар ағзалары етс аз тараган аймагы

- A) Тасты шөлдерде, Антарктида.
- B) Джунгли және саванналарда.
- C) Тайга және далаларда.
- D) 100 м терендікке дейінгі мұхитта.
- E) Қар сызығына дейінгі тауларда.

11. Африка шұрраттарында кең тараган есімдік:

- A) Алоэ.
- B) Тікенек.
- C) Жантак.
- D) Құрма пальмасы.
- E) Қына.

12. Жаңа Гвинея аралының байырғы тұргындары:

- A) Маори
- B) Ағылшындар
- C) Пигмейлер
- D) Папуастар
- E) Канадалықтар

13. Верный қаласындағы күшті жер сілкіну болған жыл.

- A) 1886 жыл.
- B) 1889 жыл.
- C) 1888 жыл.
- D) 1884 жыл.
- E) 1887 жыл.

14. Қазақстан территориясындағы Орал тауларының жалғасы.

- A) Мұғалжар.
- B) Қарқаралы.
- C) Шыңғыстау.
- D) Маңғыстау.
- E) Ұлытау.

15. Алматы корығы орналаскан тау.

- A) Жонғар Алатауы.
- B) Талас Алатауы.
- C) Іле Алатауы.
- D) Қаратаяу.
- E) Маңғыстау.

16. Қазақстандағы пресс-автоматтар шығаратын қала:

- A) Шымкент
- B) Балқаш
- C) Астана
- D) Навлодар
- E) Тараз

17. Конституциялық монархиялар:

- A) Малайзия, Сауд Аравиясы
- B) Марокко, Мавритания
- C) Франция, Ирландия
- D) Румыния, Финляндия
- E) Испания, Иордания

18. Турікменстан өнеркәсібінің маманданған саласы

- A) Түсті металлургия
- B) Мұнай-газ
- C) Қара металлургия
- D) Машина жасау
- E) Химия

19. Австралияның халық саны жағынан екі ірі қаласы.

- A) Канберра, Сидней.
- B) Алис-Спрингс, Мельбурн.
- C) Мельбурн, Сидней.
- D) Канберра, Перт.
- E) Дарвин, Аделаїда.

20. Алтайдың Қазақстандық бөлігі

- A) Қендер Алтай, Онтүстік Алтай
- B) Қендер Алтай, Солтүстік Алтай, Қалба жотасы
- C) Қалба жотасы, Онтүстік Алтай
- D) Онтүстік Алтай, Батыс Алтай, Қалба жотасы
- E) Батыс Алтай, Шығыс Алтай

21. Халқының саны табиғи өсіммен бірге басқа елден көшіп келушілердің есебінен өзгеруін ... дейміз.
- Механикалық қозғалыс.
  - Демографиялық жарылыс.
  - Көшіп-қоныу.
  - Урбандалу.
  - Табиғи қозғалыс.
22. Қазақстанның оңтүстік аудандарын газбен қамтамасыз ететін газ күбыры:
- Ақсай-Қостанай
  - Мубәрек-Алматы
  - Өзен-Самара
  - Кенкіяк-Құмкөл
  - Бұхара-Орал
23. Қазақстанның тәуелсіздігін бірінші болып қолдаган мемлекет:
- АҚШ.
  - Германия.
  - Үндістан.
  - Корея.
  - Түркия.
24. Дүние жүзінде роботтар жасаудан бірінші орында.
- Жапония.
  - Қытай.
  - Ресей.
  - Норвегия.
  - Швейцария.
25. АҚШ-тың астанасы ... орналасқан.
- Оклахома штатында.
  - Колумбия округінде.
  - Мэн штатында.
  - Вашингтон штатында.
  - Техас штатында.

21-нұсқа

1. Қазақтың тұнғыш географ - галымы:
  - A) Әл-Бируни
  - B) Ұлықбек
  - C) Ш.Уалиханов
  - D) К.Сатпаев
  - E) Әл-Фараби
2. Багдарлауға арналған құрал
  - A) Рулетка
  - B) Компас (түсбағдар)
  - C) Азимут
  - D) Анероид
  - E) Транспортир
3. Не қыраты, не ойпаты жоқ жазық ... деп аталады.
  - A) тегіс.
  - B) төмен.
  - C) түзу.
  - D) біркелкі.
  - E) қырат.
4. Қазақстан Республикасының ең онтүстігінде орналасқан облыс:
  - A) Алматы.
  - B) Қызылорда.
  - C) Жамбыл.
  - D) Оңтүстік Қазақстан.
  - E) Манғыстау.
5. Солтүстік Мұзды мұхит алабының өзендері.
  - A) Қаратал, Лепсі, Сарысу.
  - B) Ертіс, Есіл, Тобыл.
  - C) Жайық, Іле, Қаратал.
  - D) Торғай, Үргызы, Арыс.
  - E) Сырдария, Шу, Талас.
6. Каспий маңы ойпатының негізгі байлығы:
  - A) Темір, мыс
  - B) Қемір, газ
  - C) Қемір, темір
  - D) Мыс, фосфорит
  - E) Мұнай, газ
7. Семей қаласындағы Ертіс көлірін салуға пәсисе белген ел
  - A) Сингапур
  - B) Жапония
  - C) Қытай
  - D) Оңтүстік Корея
  - E) Малайзия

8. Шөл басу процесі тән аймак.
- Солтүстік Америка.
  - Еуропа.
  - Африка.
  - Оңтүстік Америка.
  - Азия.
9. Ресей Федерациясының аумағы.
- 17,9 млн км²
  - 18,7 млн км²
  - 18,1 млн км²
  - 16,1 млн км²
  - 17,1 млн км²
10. Қоңыржай белдеудегі дала мен шөлдің аralығындағы отпелі зона:
- Орман
  - Шөлсайт
  - Шөл
  - Тундра
  - Дала
11. Еуропа мен Азия субконтиненттерінің географиялық бөлінуіндегі шекара:
- Кавказ тауы.
  - Колхидада жазығы.
  - Орал тауы.
  - Еділ өзені.
  - Арал теңізі.
12. Оңтүстік Мексикада мекендеген үндіс тайпалар:
- Ацтек, майя
  - Ацтек, алгонкин
  - Ирокез, алгонкин
  - Атабаска, ирокез
  - Делавер, майя
13. Дүние жүзіндегі ең ұзын ел
- Чили
  - Боливия
  - Уругвай
  - Перу
  - Аргентина
14. Құрлықтағат табигат зоналарының бір-бірінен айырмашылығы:
- Құрлық пен судың белінен.
  - Жер бетінің сипаттынаи.
  - Халық санынан.
  - Батпактардың болуынан.
  - Өсімдік жамылғысының сипаттынаи.

15. Қазақстандағы алғаш ашылған қорық:

- A) Алматы.
- B) Қорғалжын.
- C) Наурызым.
- D) Үстірт.
- E) Ақсу-Жабағылы.

16. Кен-химия құрамына кіретін өндіріс:

- A) Фосфорит.
- B) Каолин.
- C) Кемір.
- D) Асбест.
- E) Су.

17. Батыс Қазақстандағы бағалы балық түқымы:

- A) Шортан.
- B) Алабұға.
- C) Қызыл балық.
- D) Бекіре.
- E) Жайын.

18. “Демографиялық жарылыс” процесі тән елдер:

- A) Шығыс Еуропа
- B) Азия, Африка, Латын Америкасы
- C) Австралия және Мұхиттық аралдар
- D) Қоныс аударушы елдер
- E) Солтүстік Америка

19. Оңтүстік Еуропадағы аса ірі ел

- A) Испания
- B) Мальта
- C) Монако
- D) Португалия
- E) Греция

20. Жердің өз білігінен айналуы ... себепші болады.

- A) теуліктік ыргактылыққа
- B) желдің қозғалуына
- C) ауаның алмасуына
- D) су айналымына
- E) жыл ішіндегі ыргактылықты

21. Жем үстіртінен бастау алатын өзендер.

- A) Қаратал, Лепсі.
- B) Сағыз, Ойыл.
- C) Сырдарья, Сарысу.
- D) Шу, Іле.
- E) Есіл, Тобыл.

22. Халықты жер аудару, құғындау саясаты:

- A) Демография
- B) Депортация
- C) Агломерация
- D) Урбандалу
- E) Миграция

23. Тамак өнеркәсібінің орналасуындағы негізгі фактор:

- A) Шикізат көзіне жөне тұтынушылар бағыттарына
- B) Тек тұтынушы бағыттарына
- C) Энергия көздеріне жақын
- D) Еңбек ресурстарына жақын
- E) Көлік жолына жақын

24. Халықаралық экономикалық байланыстардың дәстүрлі және ең дамыған түрі:

- A) Халықаралық еңбек бөлінісі
- B) Дүниежүзілік несие рыногы
- C) Халықаралық мамандану
- D) Халықаралық туризм
- E) Халықаралық сауда

25. Африканың өзі аттас түбекте орналасқан елі:

- A) Сомали.
- B) Тунис.
- C) Эритрея.
- D) Чад.
- E) Эфиопия.

22-нұсқа

1. Атмосфералық жауын-шашын мөлшерінің өлшем бірлігі.
 А) Куб метр.
 Б) Миллиметр.
 С) Литр.
 Д) Килограмм.
 Е) Грамм.
2. Хан-тәңірі массивін ашқан:
 А) И.П.Фальк
 Б) П.П.Семенов
 С) И.В.Мушкетов
 Д) Х.Колумб
 Е) К.А.Северцов
3. Қазақстаниң барлық аймақтарында кездеседі
 А) Мезозойлық жыныстар
 Б) Палеозойлық жыныстар
 С) Кайнозойға дейінгі жыныстар
 Д) Палеозойға дейінгі жыныстар
 Е) Антропогендік шөгінділер
4. Даала зонасының дәрілік өсімдіктері
 А) Қаңбак, боз
 Б) Шайшөп, итмұрын
 С) Боз, бетеге
 Д) Валериан, атқонақ
 Е) Кермек, жанаргұл
5. Еңбекке жарамды халық ...:
 А) Еңбек ресурстары
 Б) Ұдай өсүі
 С) Халықтың құрамы
 Д) Табиғи өсу
 Е) Халықтың саны
6. Шығыс Қазақстан аймағындағы ірі өзен:
 А) Ертіс.
 Б) Нұра.
 С) Лепсі.
 Д) Есіл.
 Е) Тобыл.
7. Қазақстан машиналарды сатып алады.
 А) Ресейден.
 Б) Түркіменстаннан.
 С) Австралиядан.
 Д) Англиядан.
 Е) Қыргызстаннан.

8. Элемедегі ірі авиалайнер “Боинг-747” шығаратын компания орналасқан ел:
- Германия
  - АҚШ
  - Жапония
  - Швейцария
  - Франция
9. Өзбекстанда өсірілетін басты дақыл
- күнбағыс
  - мақта
  - зығыр
  - арпа
  - бидай
10. Солтүстік жарты шарда аса кең аумакты қамтитын белдеу
- Қоныржай
  - Субэкваторлық
  - Тропиктік
  - Субтропиктік
  - Субарктикалық
11. Оңтүстік жарты шардағы ең суық айды атаңыз.
- Қантар, ақпан.
  - Қыркүйек, қазан.
  - Маусым, шілде.
  - Қазан, қараша.
  - Наурыз, сәуір.
12. Солтүстік Америка материгінің шығыс жағалауында меридиан бағытында ... тауы орналасқан.
- Анд.
  - Гималай таулары.
  - Альпі.
  - Аппалачи.
  - Кордильер.
13. Оңтүстік Америкадағы экваторлық ормандардағы қауіпті жыртқыш андардың бірі ...
- ягуар.
  - ленивец.
  - капиbara.
  - маймыл.
  - тапир.
14. ... Тұран плитасының қыыр солтүстігінде орналасқан.
- Мұғалжар.
  - Қызылкүм.
  - Бетпакдала.
  - Сарыарқа.
  - Торғай үстірті.

15. Марқакөл қорығы орналасқан аймақ.

- A) Оңтүстік.
- B) Батыс.
- C) Шығыс.
- D) Солтүстік.
- E) Орталық.

16. Электротехникалық машина жасау орталықтары.

- A) Петропавл, Қекшетау.
- B) Ақтөбе, Өскемен.
- C) Орал, Атырау.
- D) Ақтау, Семей.
- E) Астана, Қостанай.

17. Дүниес жүзі бойынша халық тығыздығы сұж жоғары ел

- A) АҚШ
- B) Қытай
- C) Үндістан
- D) Бангладеш
- E) Ресей

18. Шетелдік Еуропада балық аулауга халықаралық маманданған ел.

- A) Исландия.
- B) ГФР.
- C) Румыния.
- D) Чехия.
- E) Австрия.

19. АҚШ-та тасқөмірдің 80%-ын беретін алап:

- A) Аляска түбегі.
- B) Техас.
- C) Ұлы қалдер.
- D) Аппалаң.
- E) Колифорния.

20. Жер бетінде жыл маусымдарының ауысу себебі.

- A) Жыл мезгілдері ауыспайды.
- B) Жер білігінің обитасына тік орналасуы.
- C) Күн сәулесінің тусу бұрышы мен тұсу уақытының үзактығы.
- D) Жердің өз есінен айналуынан
- E) Құннің Жерді зор тарту күші.

21. 0° ендік пән 0° бойлық координаталарында орналасқан

- A) Еуразия материгі.
- B) Үнді мұхиты.
- C) Географиялық полюс.
- D) Атлант мұхиты.
- E) Австралия материгі.

22. Таулардағы табиғат зонасының алмасуы ... дег аталады

- A) Ендік зона
- B) Таулы зона
- C) Биіктік белдеулік
- D) Табиғат зонасы
- E) Тауларда табиғат зоналары болмайды

23. Қазақстандағы негізгі топырак зоналары

- A) Қызыл ферролитті
- B) Шымды-құлғін
- C) Қызыл
- D) Сұр, құлғін
- E) Қара, кара-қоңыр

24. Пластмасса шыгаратын зауыт салынған қала:

- A) Қызылорда
- B) Ақтау
- C) Тараз
- D) Павлодар
- E) Өскемен

25. Қытай дүние жүзінде ... мал шаруашылығынан 1-ші орында

- A) жылқы
- B) кой
- C) шошқа
- D) ірі кара
- E) түйе

23-нұсқа

1. Дүниежүзілік мұхит бөліктері:
  - A) көлдер, бөгендер, тұбектер
  - B) теңіздер, шығанактар, бұғаздар
  - C) өзендер, көлдер, батпактар
  - D) жер асты сулары, бұғаздар
  - E) батпактар, мұздықтар, теңіздер
2. Дүниежүзілік мұхит сұйының алабы(млн.км²) :
  - A) 510
  - B) 250
  - C) 149
  - D) 300
  - E) 361
3. Қазіргі кезде географиялық қабыкты өзгереттін негізгі фактор:
  - A) Антропогендік.
  - B) Сыртқы процесс.
  - C) Климат.
  - D) Жер бедері.
  - E) Ішкі процесс.
4. Қазақстаниң климаты
  - A) Теніздік
  - B) Континенттік
  - C) Шұтыл континенттік
  - D) Қоныржай континенттік
  - E) Субтропиктік
5. Топырак деп ... айтамыз.
  - A) күммен араласқан өсімдікті
  - B) таулардың үгілуін
  - C) шаш - тозанды, батпакты
  - D) жердің беткі, жұка, құнарлы қабатын
  - E) шелдегі батпакты жерлерді
6. 1 000 адамға шакқандағы 1 жыл ішінде туған балалардың саны:
  - A) Тығыздығы
  - B) Өлү
  - C) Туу
  - D) Табиғи есу
  - E) Құрамы
7. Шығыс Қазақстандағы жеңіл өнеркәсіптің басты орталығы
  - A) Риддер
  - B) Семей
  - C) Зирган
  - D) Аягөз
  - E) Өскемен

8. Оңтүстік, оңтүстік шығыс Азия елдеріндегі халыктар тамагының басым түрі.
- Тары.
  - Соя.
  - Сарго.
  - Жүгері.
  - Күріш.
9. АҚШ-тың мемлекеттік тілі.
- Испан.
  - Дүние жүзіндегі барлық негізгі тілдер.
  - Испан, ағылшын.
  - Ағылшын.
  - Француз.
10. Күзді күн тәнелуі:
- 22 маусым
  - 29 желтоқсан
  - 22 желтоқсан
  - 21 наурыз
  - 23 кыркүйек
11. Шөл зонасының жануарлары:
- Сілеусін
  - Тиін
  - Қоңыр аю
  - Тасбака
  - Бұлан
12. Солтүстік Америкадағы биік шөптерден тұратын дала
- Саванна
  - Пампа
  - Льянос
  - Прерий
  - Сельва
13. Оңтүстік Америкада негрлер мен үндістердің некелескен үрпактары
- Самбо.
  - Африкалых.
  - Мулат.
  - Метис.
  - Креол.
14. .... Устірт корығында өсіріліп, көбейтіледі.
- Жабайы кой - муфон
  - Голян (көкталма балық) жөне ускум балыктары
  - Дала барысы, тарлан мысықтар
  - Марал, таутекелер
  - Күзен жөне ақ тышкан

15. Соколов-Сарыбай кен орын ашқан:

- A) К. Сәтбаев
- B) Ш. Уәлиханов
- C) К. Пшенбаев
- D) М. Байжанов
- E) М. Сургутанов

16. Қазақстанның өнімін негізгі сатып алушылар.

- A) Молдова, Украина.
- B) Бельгия, Дания.
- C) Қыргызстан, Мексика.
- D) Ресей, Қытай.
- E) Австрия, Венгрия.

17. Унитарлы мемлекет

- A) Германия.
- B) Ресей.
- C) Франция.
- D) Үндістан.
- E) АҚШ.

18. Грузиядагы аса ірі СЭС:

- A) Тибули
- B) Ткварчели
- C) Рустави
- D) Зестафони
- E) Ингурি

19. Шикізат пен отынның 90% импорттан алатын мемлекет.

- A) АҚШ.
- B) Канада.
- C) Франция.
- D) Қытай.
- E) Жапония.

20. Жер бетіндегі нүктенің теңіз немесе мұхит деңгейінен тіктеуіш бойынша алған биіктігі :

- A) салыстырмалы биіктік
- B) абсолют биіктік
- C) биіктік белдеу
- D) биіктік белгісі
- E) ендік зоналық

21. Ұлы Жібек жолы кезінде Батыс пен Шығысты жалғастырған өзен

- A) Жайық
- B) Шу
- C) Жем
- D) Әмудария
- E) Сырдария

22. ... рудаларының дүние жүзі бойынша қорының жартысынан астамы
Қазақстанның жер қойнауында кездеседі.

- A) Күміс
- B) Алтын
- C) Никель
- D) Марганец
- E) Хром

23. Ертістің оң саласы – Қалжыр өзенінің ағып шығатын көл

- A) Марқакөл
- B) Зайсан
- C) Шагалалы теңіз
- D) Сіллеттеңіз
- E) Алакөл

24. Жезқазған-Қарсакпай өнеркәсіп торабының дамуына өсерін тигігеп жол

- A) Балқаш-Саяқ.
- B) Жезқазған-Жарық.
- C) Жамбыл-Қаратай.
- D) Атырау-Орск.
- E) Қарағанды-Қарағайлы.

25. Несие-каржы катынастардың атқаратын қызметі

- A) Аймақтық валюталар жүйесінің каркынды дамуы
- B) Экономикалық аппараттар алмасу
- C) Дамушы елдердегі суропалық банк жүйесінің жасалуы
- D) Экономикасы дамыған елдердің дамушы елдерге каржылай көмек көрсетуі
- E) Қарыз жөне несиелер беру

24-нұсқа

1. Күнгө ең жақын орналасқан ғаламшар:

- A) Сатурн
- B) Плутон
- C) Нептун
- D) Уран
- E) Меркурий

2. Теніз жолдарының көп бөлігі ... мұхитты арқылы өтеді

- A) Тынық
- B) Үнді
- C) Атлант
- D) Үнді және Атлант
- E) Солтүстік Мұзды

3. Жазық жердің беткі қабатының негізгі жыныстары

- A) Шөгінді жыныстар.
- B) Гранитті қабат.
- C) Базальтты қабат.
- D) Магмалық жыныстар.
- E) Интрузивті жыныстар.

4. ... адам қолымен жасалған жаңа табиғат кешендері.

- A) Дала және орманды дала
- B) Жыралар, көлдер, теніз шығанақтары.
- C) Егіс даласы, бақтар, қала, жасыл желекті демалыс орындары
- D) Шөлдер мен шөлейттер
- E) Орман және бұталар

5. Орталық және Орта Азия картасын жасаған

- A) Орыс саяхатшылары
- B) Қытай саяхатшылары
- C) Рим саяхатшылары
- D) Араб саяхатшылары
- E) Грек саяхатшылары

6. Қазақстанда сирек кездесетін металлдар шоғырланған

- A) Солтүстікте
- B) Батыста
- C) Оңтүстік батыста
- D) Орталықта
- E) Солтүстік батыста

7. Қаспий қайрақының негізгі байлығы.

- A) Мұнай, газ.
- B) Фосфориттер.
- C) Көмір, мұнай.
- D) Мыс рудалары.
- E) Темір рудалары.

8. Қалыпина келмейтін табиғат ресурсы

- A) жер, су ресурстары
- B) жел энергиясы
- C) минералды ресурстары
- D) орман ресурстары
- E) климаттық ресурстары

9. Дүние жүзіндегі ең жоғарғы ормандылық көрсеткіші.

- A) АҚШ.
- B) Дания.
- C) Африка.
- D) Латын Америка.
- E) Швеция.

10. Жер бедерін өзгертетін сыртқы күштерге жатады

- A) Жанартай атқылады
- B) Қозғалу
- C) Жер сілкіну
- D) Қатпарлану
- E) Күн сөулесі

11. Шөлдердің ең құнарлы аудандары деп ... аталады

- A) Сулы
- B) Құнарлы
- C) Ылғалды
- D) Батпақтар
- E) Шұраттар

12. Австралияның ... тас көмірдің ірі кен орындары шоғырланған

- A) Батысында
- B) Солтүстігінде
- C) Оңтүстік-батысында
- D) Оңтүстік-шығысында
- E) Орталығында

13. Табиғат зоналары ... анықталады.

- A) топырақ пен климаттың құрғақшылығының қатынасы арқылы.
- B) жауын-шашын мөлшерімен.
- C) ауа массаларының жергілікті жердің климатына өсерімен.
- D) жылу мен ылғалдың ара қатынасымен.
- E) орографиялық объектілердің өсерімен.

14. Құмкөл мұнай кен орны орналасқан облыс

- A) Қызылорда
- B) Атырау
- C) Оңтүстік Қазақстан
- D) Ақтау
- E) Ақтөбе

15. Қазақстанның ең ірі сауда серіктесі

- A) Қыргызстан
- B) Ресей
- C) Жапония
- D) АҚШ
- E) Өзбекстан

16. Монархиялық мемлекет.

- A) Гондурас.
- B) Үндістан.
- C) Гватемала.
- D) Испания.
- E) Бенин.

17. Украинаның көлік жүйесінің ең басты түрі:

- A) Теніз
- B) Өзен
- C) Темір жол
- D) Тас жол
- E) Өуе

18. Жер шарындағы әрбір 5-ші адам ... мемлекетінің азаматы:

- A) АҚШ.
- B) Пәкістан.
- C) Қытай.
- D) Нигерия.
- E) Ресей.

19. АҚШ-тың ең үлкен мегалополистері:

- A) Лос-Анджелес, Сан-Диего.
- B) Чикаго, Техас, Флорида.
- C) Босваш, Чипитс, Сан-сан.
- D) Детроит, Питсбург.
- E) Хьюстон, Вашингтон.

20. Эвкалипт ормандары ерекше көзге түсетін аймақ

- A) Еуразияның шығысы
- B) Оңтүстік Азия
- C) Шығыс Еуропа
- D) Австралияның Шығысы
- E) Африканың оңтүстігі

21. Қазақстанның қай табигат зонасында тәуліктік жоғарғы амплитуда байқалады:

- A) Шөлейт.
- B) Шөл.
- C) Табигат зонасында тәуліктік амплитуда.
- D) Даға.
- E) Орманды Даға.

22. Сарыарқа мен Мұғалжар аралығына орналасқан үстірт

- A) Торғай
- B) Орал алды
- C) Бетпақдала
- D) Жем
- E) Балхаш маңы күмдәры

23. 1993 жылдан бері Алматы темекі комбинатын басқаратын фирма:

- A) "Самсунг"
- B) "Лукойл"
- C) "Филипп Морис"
- D) "Эни"
- E) "Испат"

24. Орталық экономикалық ауданда тұсті metallurgияның даму себебі:

- A) Кен шахта машинасы шығарылады.
- B) Тұсті metallurgия дамымаган.
- C) Отын-энергетика базасы жақсы дамыған.
- D) Шығыс Қазақстан көршілес жағдайы.
- E) Тұсті металдардың кен қоры мол.

25. Бокситтің қорына бай ел:

- A) Қытайда.
- B) Ресейде.
- C) Жапонияда.
- D) Үндістанда.
- E) Австралияда.

25-нұсқа

1. Жер өз білігін айналып өтеді
  - A) 22 сағатта
  - B) 25 сағатта
  - C) 23 сағатта
  - D) 24 сағатта
  - E) 21 сағатта
2. Орташа биіктегі тау:
  - A) Памир
  - B) Тянь-Шань
  - C) Карпат
  - D) Алтай
  - E) Кавказ
3. Географиялық қабық деп ... айтамыз.
  - A) мұхиттардың заңдылығын.
  - B) атмосфераның жоғары қабаты, литосфераның жоғары қабаты, гидросфераның өзара байланысып, әрекеттесуін.
  - C) атмосфера, гидросфера, литосфера, биосфера және олардың өзара байланысы мен әрекеттесуін.
  - D) табиғат заңдылықтарын.
  - E) күн жылуы мен ылғалдың өркелкі болуын.
4. Қытай тілінен аударғанда «Тянь-Шань» тауының мағынасы.
  - A) Қарлар мекені.
  - B) Алтын таулар.
  - C) Тәңір шыңы, Аспан тау.
  - D) Биік тау.
  - E) Мыс таулар.
5. Қазақстан аумағының көп бөлігін алғып жатқан табиғат зонасы.
  - A) Таулы аймақтар.
  - B) Дала.
  - C) Жазықтар.
  - D) Қыраттар.
  - E) Шөл және шөлейттер.
6. Қазақстанның аумағы ... елінің аумағынан үлкен
  - A) Австралия
  - B) Бразилия
  - C) Қытай
  - D) Судан
  - E) Үндістан

7. Мол мұнай қоры:

- A) Мексика, Панама, Колумбияда.
- B) Сауд Аравиясы, АҚШ, Ресейде.
- C) Қытай, Жапония, Үндістанда.
- D) Алжир, Заир, Египтеге.
- E) Польша, Чехия, Словакияда.

8. Кавказ елдері ішінде халқы мен аумағының үлкендігімен көзге түсетін мемлекет.

- A) Армения
- B) Иран
- C) Түркия
- D) Грузия
- E) Әзіrbайжан

9. Латын Америкасындағы аса ірі кофе өндіруші елдер:

- A) Чили, Аргентина.
- B) Аргентина, Уругвай.
- C) Бразилия, Колумбия.
- D) Венесуэла, Перу.
- E) Куба, Венесуэла.

10. Африканың солтүстік –батыс жағалауындағы ағыс:

- A) Гольфстрим
- B) Гумбольдт
- C) Куросио
- D) Лабрадор
- E) Канар

11. Орталық Азияның шөл және шөлейтті зоналарына ... өсімдіктері тән.

- A) бетеге.
- B) қияқ.
- C) қарағаш.
- D) сексеуіл.
- E) зығыр.

12. Солтүстік Американың шығыс жағалауындағы жылы ағыс:

- A) Калифорния
- B) Перуан
- C) Бразилия
- D) Оңтүстік пассат
- E) Гольфстрим

13. Қазақстанның Қытаймен шекарасының ұзындығы (км):

- A) 2300
- B) 380
- C) 1460
- D) 6467
- E) 980

14. Қазактың ұсақ шоқысының абсолют биіктігі
- 4975 м.
  - 1565 м.
  - 8848 м.
  - 7439 м.
  - 2135 м.
15. ЮНЕСКО өз тізіміне алған, ерекше қорғаудағы батпақты-шөлді қорықтың аты ... қорығы.
- Үстірт
  - Ақсу-Жабагылы
  - Наурызым
  - Алматы
  - Корғалжын
16. Павлодардағы алюминий заводының құрылу себебі.
- Шикізат көзіне жақындығы.
  - Арзан электр энергиясы және су ресурстары.
  - Еңбек ресурстары.
  - Қолайлы климат жағдайлары.
  - Павлодар алюминий заводы тиімсіз орналасқан.
17. Қазақстан импорт тауарлардың басым белігін өкеледі.
- Қытай мен Ресейден.
  - Қыргызстан мен Тәжікстаннан.
  - Австрия мен Венгриядан.
  - Швеция мен Бельгиядан.
  - АҚШ пен Канададан.
18. Халықаралық қақтығысты реттеуде маңызды роль атқаратын үйім
- ЮНЕСКО
  - НАТО
  - ОПЕК
  - БҰҰ
  - Қызыл крест
19. Мыс шығарудан алдынғы орындағы Африка мемлекеті:
- Гвинея.
  - Замбия.
  - Ангола.
  - Габон.
  - Либерия.
20. Ірі масштабты анықтаңдар:
- 1:5000
  - 1:50000
  - 1:10000
  - 1:25000
  - 1:100000

21. Температурасы үнемі жоғары жауын-шашын жыл бойы біркелкі болатын белдеу:
- А) Экваторлық
  - Б) Субэкваторлық
  - С) Қоңыржай
  - Д) Тропиктік
  - Е) Полярлық
22. Жағалық жазығында "бэр" төбешіктері кездесетін теңіз:
- А) Балтық.
  - Б) Каспий.
  - С) Ақ.
  - Д) Қара.
  - Е) Арал.
23. Шигті мақта майын шығаратын зауыт орналасқан қала
- А) Өскемен
  - Б) Тараз
  - С) Талдықорған
  - Д) Шымкент
  - Е) Қызылорда
24. Республиканың аумағы жөнінен ең ірі экономикалық аудан.
- А) Солтүстік Қазақстан
  - Б) Батыс Қазақстан
  - С) Оңтүстік Қазақстан
  - Д) Шығыс Қазақстан
  - Е) Орталық Қазақстан
25. Халықаралық экономикалық байланыстардың дәстүрлі жөне ең дамыған түрі:
- А) Халықаралық өнбек бөлінісі
  - Б) Дүниежүзілік несие рыногы
  - С) Халықаралық мамандану
  - Д) Халықаралық туризм
  - Е) Халықаралық сауда

Дұрыс жауап кілттері

Нұс- ка	Сұрақ №																								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
01	E	D	D	D	E	C	A	A	D	E	B	A	D	D	A	C	C	C	C	C	B	A	C	B	B
02	B	B	B	A	A	E	B	C	C	D	D	C	C	C	B	C	D	A	C	C	B	A	C	B	B
03	C	C	C	A	B	E	D	B	C	B	D	B	B	D	A	D	D	E	C	A	D	D	D	E	D
04	E	D	D	A	C	A	A	B	E	C	C	B	E	B	A	C	D	E	E	A	E	B	B	D	E
05	D	B	B	E	E	C	B	D	B	E	B	B	E	E	D	B	C	D	A	C	E	A	B	A	B
06	A	E	E	E	A	C	C	D	E	B	B	D	C	B	E	E	A	E	A	E	D	B	A	A	A
07	A	C	C	C	C	B	B	C	B	E	C	E	B	A	A	D	C	C	C	B	E	C	E	B	D
08	B	C	A	D	C	E	C	A	E	A	A	D	E	C	B	A	E	A	D	A	C	C	B	D	D
09	D	C	B	B	B	C	C	B	C	D	A	E	D	B	C	A	B	C	E	D	B	A	D	B	B
10	D	E	D	C	D	D	A	D	B	E	C	E	B	D	A	B	D	C	D	A	C	C	D	A	E
11	C	C	A	C	C	E	B	E	A	E	E	D	C	A	B	D	A	C	D	E	C	A	C	D	A
12	C	D	C	A	D	B	D	A	A	C	C	E	A	B	E	B	D	D	D	B	C	E	D	A	A
13	B	A	E	E	D	C	E	B	A	E	C	D	D	E	C	E	D	C	C	A	E	B	A	E	A
14	D	A	D	B	D	C	C	A	A	E	C	D	E	C	D	A	E	D	D	B	B	A	D	A	A
15	D	A	C	B	D	A	E	E	A	A	E	E	B	C	C	B	C	B	A	E	A	E	E	A	A
16	C	A	D	A	E	E	A	C	A	D	A	A	D	E	E	E	E	B	E	E	C	A	B	C	D
17	D	A	D	D	A	A	C	D	B	E	D	D	D	B	B	B	C	C	C	C	C	C	D	B	C
18	C	C	C	B	A	B	E	A	C	C	B	B	A	D	B	D	E	B	E	C	A	D	C	A	A
19	A	E	D	C	B	D	A	B	A	D	B	D	E	A	D	D	B	E	D	C	C	D	E	D	D
20	A	C	A	E	C	B	C	B	D	A	D	D	E	A	C	A	E	B	C	D	A	B	E	A	B
21	C	B	A	D	B	E	B	C	E	B	C	A	A	E	E	A	D	B	A	A	B	B	A	E	A
22	B	B	E	B	A	A	B	B	A	C	D	A	E	C	B	D	A	D	C	D	C	E	B	C	C
23	B	E	A	C	D	C	B	E	D	E	D	E	A	D	C	E	E	B	E	E	B	A	B	E	E
24	E	C	A	C	B	D	A	C	D	E	E	D	A	B	D	C	C	C	D	B	A	C	E	E	E
25	D	C	C	C	E	D	B	E	C	E	D	E	C	B	E	B	A	D	B	A	A	B	D	B	E

Логикалық тест тапсырмалары

1. Жер шарындағы таулардың өзгеру себебі

- A) ішкі процестердің әсері
- B) сыртқы процестер
- C) анропогендік процестер
- D) шаруашылықта пайдалану
- E) ауа массалары әсері

2. Мұхиттардың көлемі үлкендік ретімен орналасуын анықта.

- A) Тынық, Үнді, Атлант және Солтүстік Мұзды мұхиты
- B) Атлант, Тынық, Солтүстік Мұзды, Атлант мұхиты
- C) Тынық, Атлант, Үнді, Солтүстік Мұзды мұхиты
- D) Тынық, Атлант, Солтүстік Мұзды, Үнді мұхиты
- E) Үнді, Атлант, Тынық, Солтүстік Мұзды мұхиты

3. Батыс Сібір жазығының 60%-ы батпақты болып келу себебі:

- A) Солтүстік Мұзды мұхит әсерінен
- B) үлкен алапты алып жатуынан
- C) артық ылғалдылықтан және мәнгі тоңнан
- D) тропиктік ауа массасының еркін енуінен
- E) ойпатта орналасуынан

4. «Арыстан қақпасы» дәп аталатын ел.

- A) Франция
- B) Ұлыбритания
- C) Жапония
- D) Сингапур
- E) Үндістан

5. Көп жылдық тоңның пайда болу себебі

- A) адамның шаруашылық әрекетінен
- B) температуралың төмендеп, атмосфералық қысымның жоғарылауынан
- C) қар жамылғысының жұка, орташа жылдық температуралың төмен болуынан
- D) қар жамылғысының қалың, ауа температурасының төмен болуынан
- E) ауа массаларының әсерінен

6. Солтүстік тропик үстінде жауын-шашының аз түсіү себептері:

- A) солтүстікте пассаттар құрлық үстінен согатын болғандықтан құргақ тропиктік ауа әкеледі және ауа жоғарыдан төмен қозгалады
- B) бұл аймақта жер бетіндегі ең ірі Сахара шөлінің орналасуынан
- C) Атлас таулары мұхиттан келетін ылғалды ауаны жібермей бөтеп қалады

D) материк шығыстан батысқа қарағанда, солтүстікten оңтүстікке дейін ұлкен аумакты алғып жатыр
E) мұхиттың көлемі аз

7. Қазақстанның ең көне аймағы Шығыс Еуропа жазығы ... қалыптасты.

- A) палеозойлық плитада
- B) платформа иінінде
- C) кембрийге дейінгі кезеңде
- D) калқанда
- E) геосинклинальды белдеуде

8. Жерден өндіріліп топыракқа пайдаланылатын пайдалы қазба.

- A) Фосфорит
- B) Гипс
- C) Базальт
- D) Гранит
- E) Доломит

9. Жеуге жарамды минерал.

- A) Ас тұзы
- B) Гранит
- C) Шымтезек
- D) Базальт
- E) Топырак

10. Жердің терен қойнауында жоғарғы температура мен қысымның әсерінен ... тау жыныстары түзіледі.

- A) метаморфты
- B) магмалық
- C) кесек
- D) химиялық
- E) органикалық

11. Меланезияның (ара арал) аталу себебі

- A) Жерінің көп бөлігі қара топырак
- B) Байыргы халқы экваторлық насылдер
- C) Тұрғындары үйлерін қарамен бояған
- D) Қара қабықты ағаштар басым
- E) Денесі қара жануарлар басым

12. Қыста Баренц теңізі ... катпайды

- A) Құяттың өзендердің сұзы сұзы болғандықтан
- B) Колемі ең кіші болғаннан
- C) Жылы ағыс жылтытындықтан

- D) Баренц теңізі терең болғаннан
E) Суық ағыс келетіндіктен

13. Каспий теңізімен салыстырганда Арап теңізі органикалық дүниеге жутаң, себебі:

- A) Арап теңізі таулармен көмкерілген
B) Арап теңізі Каспийден жас
C) Арап теңізі көлемінен кіші
D) Каспийге Еділ өзені құяды
E) Арап теңізіне аз өзендер құяды

14. 180 ° меридиан маңында орналасқан арал

- A) Жаңа Зеландия
B) Ұлыбритания
C) Мадагаскар
D) Отты жер
E) Исландия

15. Экватор бойында орналаспаган мемлекет.

- A) Индонезия
B) Эквадор
C) Непал
D) Кения
E) Конго

16. Ватикан, Сан-Марина, Бруней, Бахрейн, Бұлар:

- A) Микро мемлекеттер
B) Еуропа мемлекеттері
C) Дамыған мемлекеттер
D) «Қоныс аударушы капитализм елдері»
E) Азия мемлекеттері

17. Антарктиданың сонынан ашылу себебі

- A) Ең кіші материк
B) Ең шалғайда орналасқаннан
C) Мұз басып жатқандыктан
D) Суық болғандыктan
E) Органикалық дүниесі аз болғандыктan

18. «Құрылым наны»

- A) Цемент
B) Көмір
C) Асбест
D) Тұз
E) Шымтезек

19.Шөлдегі патша өсімдік

- A) Жантак
- B) Итмұрын
- C) Сексеуіл
- D) Шырша
- E) Боз

20.Милиондаған жылдар ішінде көлдердің, теңіздер мен мұхиттардың түбіне өсімдіктер мен жануарлардың қалдықтарынан ... тау жынысы түзіледі.

- A) магмалық
- B) метаморфты
- C) кесек
- D) химиялық
- E) органикалық

Логикалық тест тапсырмаларының дұрыс жауап кілттері

Сұрақ №	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Жауап кілттері	B	C	C	D	D	C	C	A	A	B	B	C	B	A	C	A	B	A	C	

География пәні бойынша оқу-әдістемелік күрал. / Астана:
«Ұлттық тестілеу орталығы» РМҚК, 2010 – 112 6.

Жауапты редактор Отарбаева Р.Ж.

Компьютерде беттеу Жаренов К.Г.

Басуга 16.11.2009 ж. кол койылды. Пішімі 60x84/16.

Әріп түрі «Times New Roman». Шартты баспа парагы 7.

Таратымы 7917 дана. Тапсырыс № 2735

“Астана полиграфия” акционерлік когамының баспаханасында басылды
Астана қ., Брусиловский қ., 87.